

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง
อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

นางสาวชนาธิกา ชัชวาลย์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2559

**People's Participation in Making Sub-District Development Plan of
Nareng Municipality Sub-District, Noppitum District
in Nakhon Si Thammarat Province**

Miss Chanathinard Chatchawal

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลนาแหร่ง อำเภอหนองปีด้า จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อและนามสกุล นางสาวนาธินาถ ชัชวาลย์
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. พนมพัทธ์ สมิตานนท์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

พ. นพ

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. พนมพัทธ์ สมิตานนท์)

จุฬ ๕

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. จำเนียร ราชแพทยาคม)

ศรียา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นราธิป ศรีราม)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษา นางสาวชนาธินาด ชัชวาลย์ รหัสนักศึกษา 2573003684 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. พนมพัทธ์ สมิตานนท์ **ปีการศึกษา** 2559

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช และ (3) ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 7,457 คน คำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ ได้จำนวน 378 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกับมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ (3) ปัญหาในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน คือ ขาดความร่วมมือจากประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ประชาชนยังไม่ค่อยเข้าใจกฎหมายและการจัดทำแผนพัฒนา และการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ส่วนแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ควรสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ทุกๆ ด้าน ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างเต็มที่

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลตำบลนาหวาง การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

Independent Study title: People's Participation in Making Sub-District Development Plan of Nareng Municipality Sub-District, Noppitum District in Nakhon Si Thammarat Province

Author: Miss Chanathinard Chatchawal; **ID:** 2573003684; **Degree:** Master of Public Administration;

Independent Study advisor: Dr. Phanompatt Smitananda; **Academic year:** 2016

Abstract

The objectives of this study were: (1) to study level of people's participation in formulating development plan; (2) to study relating factors of people's participation in formulating development plan; and (3) to analyze problems and how to people's participation in formulating development plan of Nareng Municipality Sub-District, Nopphitam District in Nakhon Si Thammarat Province.

This study was a survey research. Samples consisted of people aged over 18 years and who resided in Nareng Municipality Sub-District. 378 sample were selected by stratified random sampling and questionnaire was used as a tool for data collection. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, average, standard deviation, and Pearson's correlation.

The results of the study were that: (1) level of people participation in formulating development plan was at high level; (2) factors relating to people participation in formulating the development plan of Nareng Municipality Sub-District, Nopphitam District in Nakhon Si Thammarat, were highly correlated with statistical significance level of 0.01; (3) the problems of enhancing people participation was that people lacked of cooperation, public relation, and understanding in laws and regulations in making developing the plan. Regarding to development plan, in order to enhance public participation in the development plan of Nareng Municipality Sub-District, people should be publicly informed in every aspect and entirely involved in identifying causes of the problem.

Keywords: People's Participation, Nareng Municipality Sub-District, Development Plan.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.พนมพัทธ์ สมิตานนท์ ขอขอบพระคุณกรรมการสอบ อาจารย์ ดร.จำเนียร ราชแพทยาคม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ รวมทั้งติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา จนมีความถูกต้องและสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ตลอดระยะเวลาการศึกษา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาใคร่ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเรื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และขอขอบพระคุณประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอหนองพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทุกท่าน ที่ได้กรุณาเสียสละเวลา และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ชนาธินาถ ชัชวาลย์

เมษายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
สมมติฐานการศึกษา.....	6
กรอบแนวคิดการศึกษา.....	6
ขอบเขตการศึกษา.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	30
การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล.....	46
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทศบาลตำบลนาหวาง.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	78
รูปแบบการศึกษา.....	78
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	79
แหล่งข้อมูลในการศึกษา.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ระยะเวลาในการศึกษา.....	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	89
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล	93
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล.....	97
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	101
ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน.....	109
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล.....	111
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	114
สรุปการศึกษา.....	115
อภิปรายผล.....	117
ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	130
ก ข้อมูลของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	131
ข แบบสอบถาม.....	143
ประวัติผู้ศึกษา.....	154

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิกัด จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	80
ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงาน.....	87
ตารางที่ 4.1 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ.....	89
ตารางที่ 4.2 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านอายุ.....	89
ตารางที่ 4.3 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสถานภาพ.....	90
ตารางที่ 4.4 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา.....	90
ตารางที่ 4.5 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านอาชีพ.....	91
ตารางที่ 4.6 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านรายได้ต่อเดือน.....	91
ตารางที่ 4.7 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม.....	92
ตารางที่ 4.8 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระยะเวลาที่อาศัย.....	92
ตารางที่ 4.9 ความถี่และร้อยละปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง ส่วนท้องถิ่น.....	93
ตารางที่ 4.10 ความถี่และร้อยละปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา ของเทศบาลตำบล.....	95
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ในภาพรวม.....	97
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านการประชาสัมพันธ์.....	98
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านสถานที่.....	99
ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านระยะเวลา.....	100
ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิกัด จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวม.....	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา.....	102
ตารางที่ 4.17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ.....	104
ตารางที่ 4.18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ.....	105
ตารางที่ 4.19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์.....	107
ตารางที่ 4.20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล.....	108
ตารางที่ 4.21	ผลการทดสอบการมีส่วนร่วมของประชาชนในจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	109
ตารางที่ 4.22	ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัด นครศรีธรรมราช.....	110
ตารางที่ 4.23	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและ แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม.....	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.24 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบถามเกี่ยวกับปัญหาในการส่งเสริม การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน.....	112
ตารางที่ 4.25 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแห้ว อำเภอพิต้า จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	113

ฉ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....7

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบล กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่ง ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 12 คน ที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมา ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาลเทศบาลตำบลมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความสะอาด สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิง และกู้ภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข ตั้งคลังสงเคราะห์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่น ๆ ได้ตามสมควร

เทศบาลตำบลโดยทั่วไป มีชื่อตามตำบลที่เทศบาลตั้งอยู่ แต่ก็มีหลายแห่ง (ส่วนใหญ่จะเป็นเทศบาลตำบลที่ได้รับการยกฐานะขึ้นมาจากสุขาภิบาล) ที่ไม่ได้ใช้ชื่อของตำบลหรืออำเภอที่ตั้งเทศบาลเป็นชื่อ เช่น เทศบาลตำบล กม.5 ที่ตั้งอยู่ในตำบลอ่าวน้อย อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากนี้ เทศบาลตำบลแห่งหนึ่ง ๆ อาจมีเขตครอบคลุมพื้นที่ตำบล อันเป็นที่ตั้งเทศบาลแห่งนั้นทั้งตำบล หรือครอบคลุมพื้นที่เพียงบางส่วนของตำบล ส่วนพื้นที่ตำบลเดียวกันซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาลนั้นจะอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างสำหรับพื้นที่ชนบท) หรือบางครั้งเขตเทศบาลยังอาจครอบคลุมไปถึงพื้นที่บางส่วนของหรือทั้งหมดของตำบลอื่นที่อยู่ข้างเคียงก็ได้

ในส่วนของเทศบาลตำบลนาแหรง ได้แยกมาจากตำบลนาแหรง ซึ่งเป็น 1 ใน 4 ตำบลของอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยตำบลนาแหรงได้แยกออกจากตำบลกะหรอ เมื่อปี พ.ศ. 2538 โดยการจัดตั้งเป็นตำบลใหม่ แยกหมู่บ้านจากตำบลเดิมมา 7 หมู่บ้าน ใช้ชื่อว่า ตำบลนาแหรง ซึ่งเป็นชื่อเก่าแก่ของหมู่บ้านหนึ่งในตำบล ตามประวัติศาสตร์เล่ากันว่าเป็นหมู่บ้านที่มีต้นแหรงและนาอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนาแหรง” และจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนาแหรง เมื่อปี พ.ศ. 2539 และได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลนาแหรง ตามประกาศ

กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2555 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน 2555 มีเนื้อที่ทั้งหมด 125.45 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและมีภูเขาบางส่วนทางทิศตะวันตกของตำบล

หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการวางกรอบและทิศทางในการพัฒนาในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อนำไปสู่ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ในส่วนของแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง จะขอแนะนำเสนอเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง 6 ปี (พ.ศ.2557-2562) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของเทศบาลตำบลนาหวาง ที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา เป็นการแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอกันทรวิชัย และแผนชุมชนรวมทั้ง นโยบายในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวางของ ผู้บริหารเป็นแนวทางในการจัดทำ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลักรวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามภารกิจอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลนาหวางซึ่งเป็นการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ ตามเจตนารมณ์ของชุมชน ภายใต้ นโยบายการกระจายอำนาจความเจริญสู่ท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถกำหนดนโยบายได้เองบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน ในรูปพหุภาคีให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นกรอบและแนวทางประสานแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในส่วนที่ ๑๐ ว่าด้วยแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา ๘๗ พอสรุปได้ว่ารัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตัดสินใจ การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในการทางเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชนรวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและสนองความต้องการของชุมชนใน

พื้นที่ การส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

ในส่วนของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕-๒๕๖๐) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป โดยวางยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งหมด ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ๑) ยุทธศาสตร์สร้างความเป็นธรรมในสังคม ๒) ยุทธศาสตร์พัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ๓) ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตรความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ๔) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ๕) ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และ ๖) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีมติในการพัฒนานั้น ได้ให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตมนุษย์บน โลกใบนี้ เพราะมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคม ต่างพึ่งพาอาศัยกันและต่างต้องมิตบทาบทภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวาระโอกาสที่มาถึง บทบาทหน้าที่ที่ได้รับจากการยอมรับ บทบาทที่สร้างขึ้นด้วยตนเองเช่นการรับหน้าที่เป็นพ่อแม่ เป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำหมู่บ้าน ประชาชนในหมู่บ้าน ความสำคัญของบทบาทหน้าที่การงานต้องมีกฎระเบียบและองค์การที่มั่นคงคอยช่วยยึบบนนโยบายให้สอดคล้องกับกฎหมายของบ้านเมือง แต่ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้นรวมถึงการร่วมด้วยช่วยกันในด้านความคิดเห็น การบริหารจัดการ ตลอดจนการเสียสละเวลาอาคารสถานที่ปัจจัยอื่นๆ ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

สิ่งสำคัญของการพัฒนา คือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐกับชุมชนบนฐานของการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในพื้นที่ไปสู่กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของชุมชน ซึ่งกระบวนการดังกล่าว จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่จะสามารถเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมอย่างบูรณาการทั้งในแนวดิ่งและแนวนอนบนเงื่อนไขของการใช้ข้อมูลบริบทของแต่ละพื้นที่อย่างเหมาะสม เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนได้ใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างของตน เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุ ในกิจกรรมพัฒนานั้น การมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนาและเป็นผู้กระทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นได้ทั้งวิธีการซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและเป็นเป้าหมายของการพัฒนาด้วย

ในปัจจุบันรัฐบาลต่างให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนการพัฒนา เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการค้นหาการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ฯลฯ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนกำลังเป็นกระแสที่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่ผ่านมามีพบว่า อุปสรรคและปัญหาของการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ประชาชนขาดความสนใจหรือขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง รัฐบาลจึงมีแนวนโยบายที่เป็นปัจจัยที่เป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนในลักษณะ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาที่ตรงเป้าหมาย เกิดความชอบธรรมอันนำมาซึ่งประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนที่สำคัญอีกด้วย

การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับโรงเรียน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการที่ทันสมัยปัจจุบัน เนื่องจากจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ (ownership) ทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ หลักการของการมีส่วนร่วมในการทำงาน ในความหมายของการบริหารจัดการจะมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ “การตัดสินใจ” (วันชัย วัฒนศัพท์, 2546) บิล โอ ไบรอัน กล่าวว่า องค์กรจะมีบรรยากาศการทำงานที่อบอุ่นและสร้างสรรค์ เมื่อเรามีส่วนร่วมในการเลือกโดยสมัครใจ และเป็นไปเพื่อประสิทธิภาพขององค์กรทั้งสิ้น

ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่ ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการทำงานมีมากมายหลายประการ เพราะการมีส่วนร่วมของบุคลากรจะทำให้เกิดการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา (จิตรศิริ ชันเงิน, 2547) เมื่อบุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยแล้ว จะลดการต่อต้านเกี่ยวกับแนวคิดและการดำเนินงาน รวมทั้งช่วยลดความขัดแย้งและความเครียดจากการทำงาน ทำให้บุคลากรได้ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เกิดความมุ่งมั่นในการ สร้างความสำเร็จให้กับองค์กร รู้สึกพึงพอใจในผลงานที่เกิดขึ้น และเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและผูกพันกับองค์กร โดยบุคลากรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการทำงาน เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผน (อकिनพีพัฒน์, 2547) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ (Cohen, J.M. & Uphoff, N.T., 1986) ตลอดจนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

(Davis & Newstrom, 1989) เพื่อให้เกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และทำให้เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป เพราะเมื่อบุคลากรมีความร่วมมือกันแล้วก็จะทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม ตามสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน เทศบาลตำบลโดยส่วนใหญ่ยังไม่ปรากฏถึงการให้ความสำคัญของการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเท่าที่ควรมากนัก ทำให้แผนพัฒนาเทศบาลยังไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า เทศบาลมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ และต้องดำเนินการในการมีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด การที่เทศบาลจะดำเนินการในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุดและเกิดความยั่งยืนมากที่สุด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เทศบาลจำเป็นต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบล และการมีส่วนร่วมนั้นอยู่ในระดับใด ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เพื่อจะแสวงหาคำตอบว่า ในส่วนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา หรือไม่ และอยู่ในระดับใด มีปัจจัยใดบ้าง ที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดทำแผนพัฒนาหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้ประมวลปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาในพื้นที่ของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช และสามารถขยายผลไปยังเทศบาลอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.3 เพื่อประมวลปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

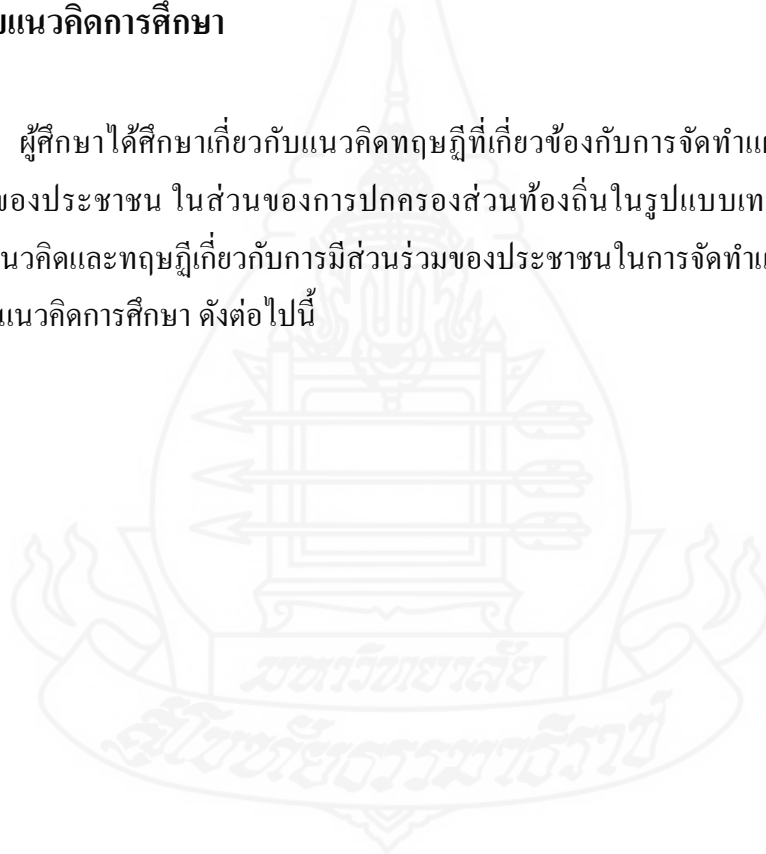
3. สมมติฐานการศึกษา

3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหร่ง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับต่ำ

3.2 ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ในด้านความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยสนับสนุนด้านอื่นๆ ในการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหร่ง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับสูง

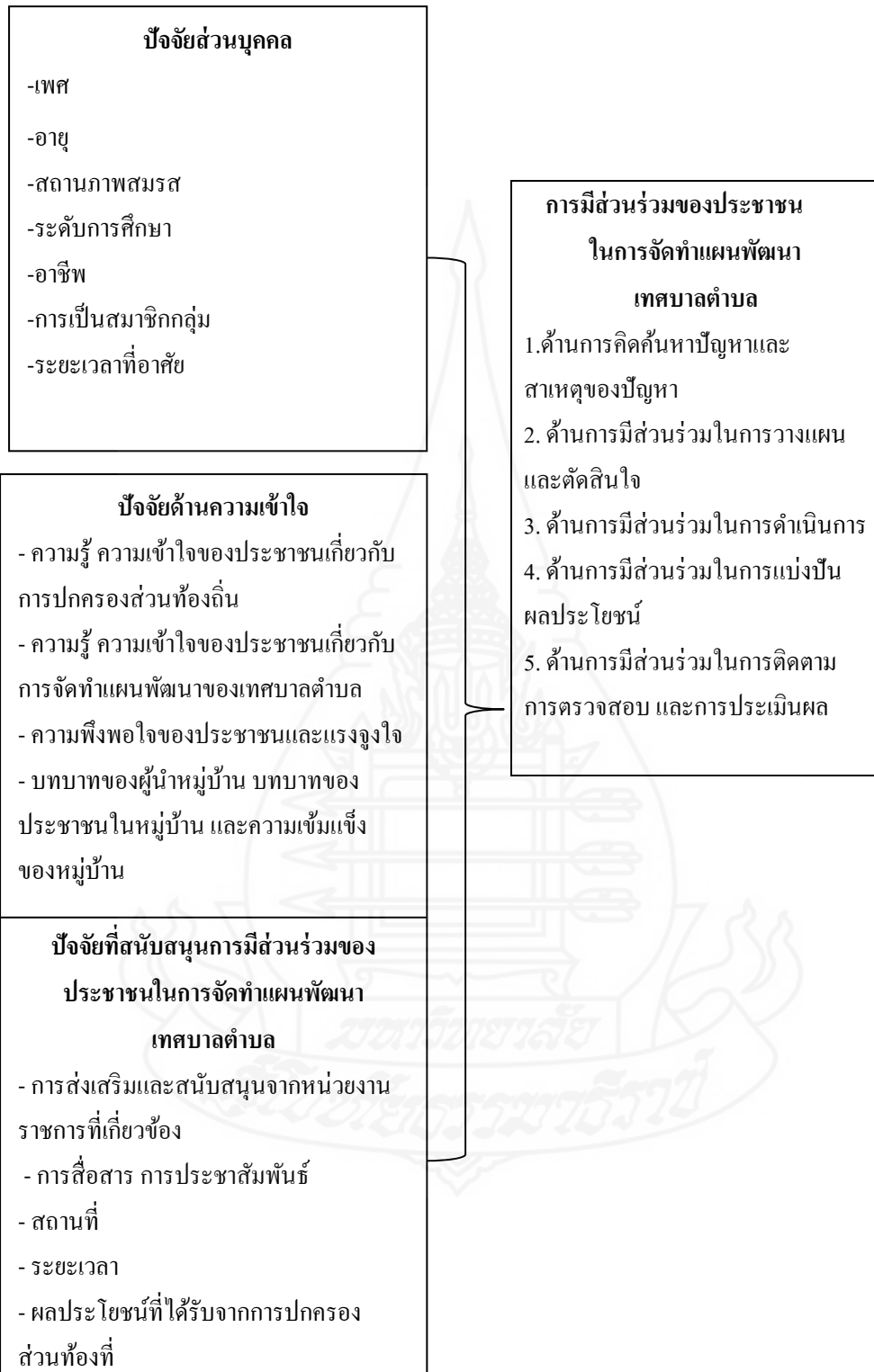
4. กรอบแนวคิดการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลตำบล โดยได้ประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดการศึกษา ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

5. ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน คือ

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยเน้นศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วม และปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล มีการทบทวนเอกสารการศึกษาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาตามกรอบตามแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของสำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545: 116) ยังได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา ประกอบด้วย กรอบแนวคิดพื้นฐานการมีส่วนร่วม 5 ด้าน คือ

5.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ในชุมชน ตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

5.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

5.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

5.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

5.1.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้น สำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

5.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

5.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ผู้ศึกษาได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านความเข้าใจ และปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล

5.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน ตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ
- 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้
- 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก
- 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ
- 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล การพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้น สำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

5.3 ขอบเขตด้านประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งสิ้น 7,457 คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน ได้จากการคำนวณตามสูตรของยามานะ (Yamane, 1967)

5.4 ขอบเขตด้านสถานที่ พื้นที่ในการศึกษา คือ เทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

5.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2559 – เดือนธันวาคม 2559 รวมเป็นระยะเวลา 6 เดือน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 **เทศบาล** หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีสภาพเป็นนิติบุคคล มีโครงสร้างการบริหารเป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ตามขอบเขตการศึกษา คือ เทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.2 **ประชาชน** หมายถึง ผู้มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรของเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.3 **การพัฒนา** หมายถึง การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

6.4 **ปัจจัยส่วนบุคคล** หมายถึง เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่ม/ชุมชนในหมู่บ้าน และระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในพื้นที่ในเขตเทศบาล

6.5 **ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น** หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย เทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานราชการประเภทอะไร มีใครเป็นผู้กำกับดูแลการทำงานของเทศบาลตำบล นายกเทศมนตรีมาจากไหน อะไรเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเทศบาลตำบล และใครเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณของเทศบาลตำบล

6.6 **ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล** หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ประกอบด้วย เหตุผลที่สำคัญที่สุดในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ประธานคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล การวางแผนประเภทใดที่ได้ประโยชน์มากที่สุด ผู้อนุมัติแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ประจำปี และในการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพจะต้องดำเนินการอย่างไร

6.7 **ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล** หมายถึง ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลในการจัดทำแผนของเทศบาล ประกอบด้วย การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การจัดเตรียมสถานที่ การกำหนดระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล และประโยชน์ที่ได้รับจากการปกครองส่วนท้องถิ่น

6.8 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเชิญชวนให้ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจน และมีความเข้าใจง่ายขึ้น ในการจัดทำแผนของเทศบาลโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ หนังสือแจ้ง ประกาศ เป็นต้น

6.9 สถานที่ หมายถึง สถานที่ที่ใช้สำหรับการประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

6.10 ระยะเวลา หมายถึง การใช้เวลาในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล

6.11 ขนาดของเทศบาล หมายถึง ขนาดของเทศบาลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ในพื้นที่อำเภออบพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.12 การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมประเมินผลหรือติดตามแก้ไขการดำเนินงานพัฒนาชุมชน (โกวิท พวงงาม, 2545) โดยเข้ามามีส่วนร่วมใน 5 ด้าน คือ

6.12.1 การมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

6.12.2 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดและการจัดลำดับการคัดเลือกความสำคัญของกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล หรือการตัดสินใจ การค้นหาความต้องการกำหนดทางเลือก การประเมินทางเลือก การตัดสินใจเลือก ทางเลือกและการวางแผนเพื่อนำทางเลือกการพัฒนาสู่ภาคปฏิบัติ

6.12.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงานและการมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ ที่เกิดกับประชาชนผู้เข้าร่วมให้เกิดโครงการพัฒนา หรือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล การดำเนินงาน การตามแผนหรือนโยบาย และการให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล

6.12.4 การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลหรือผลที่เกิดขึ้นแก่เทศบาลจากการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

6.12.5 การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานในกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการ มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้กิจกรรมการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล แก่ชุมชนอย่างตรงประเด็นมากที่สุด

6.13 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีโอกาสเข้ามาร่วมนำเสนอความต้องการของชุมชน เข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นเวทีประชาคม เพื่อประมวลผลจัดลำดับความต้องการสู่กระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด

6.14 การพัฒนาการมีส่วนร่วม หมายถึง การส่งเสริมหรือสนับสนุน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เสนอปัญหาความต้องการ ตัดสินวิธีการแก้ปัญหา ร่วมในการปฏิบัติงาน ร่วมในการตรวจสอบประเมินผล

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 สามารถนำผลการศึกษาไปประกอบผลการพิจารณาและส่งเสริมให้ประชาชนภายในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

7.2 สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาของเทศบาลอื่นๆ ต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนเอกสารและผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้ศึกษาวรรณกรรม เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวคิด โดยผู้ศึกษาแบ่งเป็น 5 หัวข้อ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล
4. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทศบาลตำบลนาหวาง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ

1.1 ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539) การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่า รัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐบาลนั้น ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต (Well Being) อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (National Security) แต่ย่อมเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget)

และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น

1.2 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด

2) การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักท้องถิ่นการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน โดยเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย ประชาชนออกเสียงประชามติ (Reference) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น และมีส่วนรับรู้ถึงปัญหาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตน

3) การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ขณะที่แต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ประชาชนจึงเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่น ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่น ๆ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง ทั้งนี้การแบ่งเบาภาระดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ ๆ หรือกิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม และมีความคล่องตัวในการดำเนินงานของรัฐบาลจะมีมากขึ้น

4) การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีก็คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

5) การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

6) การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

โดยสรุป ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้นเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกการบริหารต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ เป็นต้น

1.3 วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะต้องพิจารณาถึงกำลังเงินกำลังงบประมาณ กำลังคน กำลังความสามารถของอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้และหน้าที่ความรับผิดชอบควรเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริงหากเกินกว่าภาระ หรือเป็นนโยบายซึ่งรัฐบาลต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประเทศก็ไม่ควรมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการ เช่น งานทะเบียนที่ดิน การศึกษาในระดับอุดมศึกษา

การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการมีข้อพิจารณาดังนี้

1) เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก ในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ได้แก่ การจัดทำถนน สะพาน สวนหย่อม สวนสาธารณะ การกำจัดขยะ มูลฝอย เป็นต้น

2) เป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย เช่น งานดับเพลิง

3) เป็นงานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ด้านนี้มีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่นมาก เช่น การจัดให้มีหน่วยบริการทางสาธารณสุข จัดให้มีสถานสงเคราะห์เด็กและคนชรา เป็นต้น

4) เป็นงานที่เกี่ยวกับพาณิชย์ ท้องถิ่นเป็นงานที่หากปล่อยให้ประชาชนดำเนินการเอง อาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร จะเป็นจัดให้มีโรงจมน้ำ การจัดตลาดและงานต่าง ๆ ที่มีรายได้โดยสามารถเรียกค่าบริการจากประชาชน

1.4 องค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่น

นับตั้งแต่การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยได้เริ่มวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2440 จนกระทั่งปัจจุบัน รัฐบาลได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง (Develution) ซึ่งเป็นกรรมวิธีของการกระจายอำนาจทางการปกครอง (Decentoralization) ดังนั้น ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ โดยสมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงการบริหารการปกครองท้องถิ่น ตามคำสั่งที่ 262/2535 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2535 เพื่อศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทยที่ดำเนินการอยู่ในทุกรูปแบบ หาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การคลังและงบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงานราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค กับหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกล่าวถึงองค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1) เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
 2) มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นมีที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

- 3) มีอิสระในการปกครองตนเอง
- 4) มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
- 5) มีงบประมาณรายได้ที่เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
- 6) มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
- 7) มีอำนาจท้องถิ่นที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
- 8) มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

แม่บท

- 9) มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

1.5 รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับการปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน มี 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

1.5.1 รูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไป ได้แก่

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล
- 2) เทศบาล มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล

1.5.2 รูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งมีฐานะเป็นทบวงการเมืองและนิติบุคคล โดยในประเทศไทยมีอยู่ 2 แห่ง คือ

- 1) กรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างการบริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานคร และสภาเขต
- 2) เมืองพัทยา มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันนั้น มีหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น โดยในสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ได้ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว และมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับการพัฒนาของประเทศได้ทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญขึ้นเป็นลำดับ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองให้มากที่สุด อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครอง แต่ทั้งนี้ การที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใดก็ตามนั้น จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนขีดความสามารถทางการบริหารบุคคล การเงิน และการคลังของท้องถิ่นเหล่านั้นประกอบกันอีกด้วย

1.6 การปกครองรูปแบบเทศบาล

การปกครองรูปแบบเทศบาล โดยผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

สมบูรณ์ เดชสมบูรณ์สุข (2545: 39) ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองรูปแบบเทศบาลไว้ ดังนี้

เทศบาล (Municipality) คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยรูปแบบหนึ่ง ถือกำเนิดขึ้นสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ท่านได้ทรงริเริ่มหาช่องทางในการจัดตั้งรูปแบบการปกครองรูปแบบเทศบาลขึ้น โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อศึกษาและวางรูปแบบของเทศบาล แต่การวางรูปแบบขณะนั้นยังไม่สมบูรณ์ตามพระราชประสงค์ของพระองค์ เพราะคณะผู้บริหารเทศบาลมาจากการแต่งตั้งจากราชการประจำ ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งจากประชาชน จนกระทั่งเกิดเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาลขึ้น แต่ยังไม่ประกาศใช้ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลภายใต้การนำของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ตรากฎหมายและประกาศให้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ถือเป็นพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับแรก โดยมีจุดมุ่งหมายมอบอำนาจให้ประชาชนได้ปกครองตนเอง มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการเรียนรู้การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2478 ได้มีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรก จำนวน 35 แห่ง โดยยกฐานะจากสุขาภิบาล ที่มีอยู่ในขณะนั้น และได้มีการแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎหมายหลายฉบับ กล่าวคือ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2481 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2486 และพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 11 พ.ศ. 2543

เทศบาลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ถือว่ามีฐานะเป็นทรวงการเมือง มีสภาพเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่ตามกฎหมายนี้และกฎหมายอื่นกำหนด

วรกร ศรีภพ (2551) กล่าวถึง การปกครองรูปแบบเทศบาลและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้ ดังนี้

เทศบาลตำบล เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก การจัดตั้งเทศบาลตำบลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตาม พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ.2496 โดยทั่วไปเทศบาลตำบล มีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรี คนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คน ที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาล

เทศบาลตำบล มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความสะอาด สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิงและกู้ภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังจัดให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่นๆ ได้ตามสมควร

เทศบาลตำบล โดยทั่วไป มีชื่อตามตำบลที่เทศบาลตั้งอยู่ อาจมีบางที่ไม่ได้ใช้ชื่อของตำบลหรืออำเภอเป็นชื่อเทศบาล เช่น เทศบาลตำบลแหลมฉบัง ที่ตั้งอยู่ในตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เทศบาลตำบลอ่าวอุดม (ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นเทศบาลตำบลเจ้าพระยาสุรศักดิ์) อยู่ในตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี แต่เขตเทศบาลอาจครอบคลุมพื้นที่เพียงบางส่วนของตำบล พื้นที่ตำบลนอกเขตเทศบาล (นอกเขตเมือง) จะอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล (ซึ่งเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างสำหรับพื้นที่ชนบท) บางครั้งเทศบาลตำบล อาจครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลอื่นที่อยู่ข้างเคียง หากท้องถิ่นที่เป็นเทศบาลตำบลเจริญเติบโตขึ้น จนมีประชากรถึง 10,000 คน และมีรายได้พอควร ก็อาจได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดกลาง) ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่และความเป็นอิสระมากขึ้น และเขตเทศบาลก็อาจขยายออกไปตามชุมชนเมืองที่ขยายตัวโดยยุบรวมกับ อบต. ข้างเคียงที่กลายสภาพจากชนบทเป็นเมือง

1.6.1 อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเทศบาลตำบล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546) และ พระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ดังนี้

1) อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลตำบลต้องทำ ได้แก่

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทาง
- (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้ง

การกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

ของท้องถิ่น

(8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

(9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

2) อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลตำบลอาจจัดกิจกรรม ใดๆ ในเขตเทศบาล ได้แก่

- (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (9) เทศพาณิชย์

3) หน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขูปโภค และการก่อสร้างอื่น ๆ
- (5) การสาธารณสุขูปการ
- (6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี

คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

- วัฒนธรรมอันของท้องถิ่น
- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ
- วัฒนธรรมอันของท้องถิ่น
- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพ
- ของประชาชน
- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ
- บ้านเมือง
- (18) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการ
- อนามัย โรงมหรสพและสาธารณอื่น ๆ
- (24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการ
- ป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่
- คณะกรรมการประกาศกำหนด

1.6.2 โครงสร้างเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546) มาตรา 14-15 และมาตรา 36 กำหนดให้แบ่งโครงสร้างของเทศบาลออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน
ในเขต ดังนี้

1.1 สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล 12 คน

1.2 สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล 18 คน

1.3 สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล 24 คน

หน้าที่โดยสรุป ดังนี้

สมาชิกสภาเทศบาลทุกระดับ มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี มีอำนาจ

- อำนาจในการตราเทศบัญญัติ

- อำนาจในการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรี

- อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำเทศบาล

2. นายกเทศมนตรี ที่มาจากการออกเสียงแสดงประชามติให้การบริหาร
ในเขตเทศบาลใช้รูปแบบนายกเทศมนตรี ให้มีนายกเทศมนตรี 1 คน และนายกเทศมนตรี อาจ
แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหาร ดังนี้

2.1 เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรี ไม่เกิน 2 คน

2.2 เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรี ไม่เกิน 3 คน

2.3 เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรี ไม่เกิน 4 คน

อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล

- รับผิดชอบงานนโยบาย หรืองานอื่นใดที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
หรือคำสั่ง ระบุไว้ให้เป็นหน้าที่โดยเฉพาะ

- แลกเปลี่ยนนโยบายและแผนในการบริการกิจการต่อสภาเทศบาล

- บริหารกิจการตามนโยบายและแผนที่แถลงต่อสภาเทศบาล

- เสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณและเทศบัญญัติอื่นต่อสภาเทศบาล

- ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง เทศบัญญัติ และมติ

ของคณะรัฐมนตรี

- รวบรวมปัญหาในการบริหารกิจการเทศบาลพร้อมด้วยข้อเสนอแนะ

เพื่อเสนอสภาเทศบาล

- รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของเทศบาลพร้อมด้วยข้อเสนอแนะเพื่อเสนอสภาเทศบาล

- เปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติ

- มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475

- ปฏิบัติงานใดๆ เพื่อให้เกิดผลดีแก่ท้องถิ่นตามกฎหมาย

กล่าวโดยสรุป นายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล จะทำหน้าที่กำหนดนโยบายแนวทางการปฏิบัติงานในการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเจริญก้าวหน้าตามนโยบายของตนหรือกลุ่มหรือพรรคที่ได้หาเสียงไว้กับประชาชน นายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลจึงมีอำนาจควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลทั้งหมด โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า

3. พนักงานเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามระเบียบและนโยบายของนายกเทศมนตรี ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ. 2542 แบ่งส่วนราชการของเทศบาลเป็น 12 หน่วยงาน ดังนี้

3.1 สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการทั้งปวงของเทศบาลและงานอื่นๆ ที่มีได้กำหนดไว้ว่าเป็นงานของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ

3.2 สำนักการคลัง / กองคลังหรือฝ่ายคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและการบัญชี การจัดเก็บภาษีต่างๆ ตลอดจนการควบคุมดูแลพัสดุและทรัพย์สินของเทศบาล

3.3 กองหรือฝ่ายสาธารณสุข สุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำ ป้องกันการเจ็บป่วยของประชาชน ระวังโรคติดต่อและสุขาภิบาล

3.4 สำนักการช่าง / กองช่างหรือฝ่ายช่าง มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมงานก่อสร้าง งานสำรวจ การบำรุงรักษาทางน้ำ ทางบก ไฟฟ้า สวนสาธารณะและงานผังเมือง ตลอดจนงานสาธารณูปโภค

3.5 สำนักการศึกษา / กองการศึกษาหรือฝ่ายการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินกิจการ เกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งงานกิจกรรมเด็กและเยาวชน

3.6 กองหรือฝ่ายวิชาการและแผนงาน มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการและการวางแผน

3.7 กองหรือฝ่ายสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ควบคุมดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน และงานพัฒนาชุมชน

3.8 กองหรือฝ่ายการแพทย์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลประชาชน

3.9 กองหรือฝ่ายช่างสุขาภิบาล มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล บำบัดน้ำเสียและวิเคราะห์คุณภาพน้ำ

3.10 กองหรือฝ่ายประปา มีหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตน้ำประปา รวมถึงการวางท่อ การจำหน่ายน้ำ และการเก็บรายได้จากการประปา

3.11 หน่วยงานตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ตรวจสอบและกลั่นกรองให้ ความเห็นชอบและข้อเสนอแนะแก่ปลัดเทศบาล เกี่ยวกับงานการเงินและควบคุมตรวจสอบด้านอื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย

3.12 หน่วยงานแขวง หน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานย่อยที่จำลองรูปแบบเทศบาล เพื่อรองรับความเจริญเติบโตของเมือง และเพื่อเป็นการบริการประชาชนให้ทั่วถึง ในการจัดตั้งหน่วยงานแขวงนั้น จะต้องเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ มีพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 20 ตารางกิโลเมตร ประชาชนไม่ต่ำกว่า 100,000 คน มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 60 ล้านบาทขึ้นไป

สรุปความหมายของเทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก มีนายกเทศมนตรีคนหนึ่ง ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 12 คน ที่ประชาชนในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตเทศบาล เทศบาลตำบล มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความสะอาด สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิงและกู้ภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข สังกศมสเคราะห์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่น ๆ ได้ตามสมควร เทศบาลตำบลโดยทั่วไปอาจมีชื่อเรียกตามตำบลที่เทศบาลตั้งอยู่ แต่ก็มีหลายแห่ง (ส่วนใหญ่จะเป็นเทศบาลตำบลที่ได้รับการยกฐานะขึ้นมาจากสุขาภิบาล) ที่ไม่ได้ใช้ชื่อของตำบลหรืออำเภอที่ตั้งเทศบาลเป็นชื่อ เช่น เทศบาลตำบลแหลมฉบังที่ตั้งอยู่ในตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เทศบาลตำบล กม.5 ที่ตั้งอยู่ในตำบลอ่าวน้อย อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และหากท้องถิ่นที่เป็นเทศบาลตำบลเจริญเติบโตขึ้นจนมีประชากรถึง 10,000 คน และมีรายได้พอควร อาจได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดกลาง) ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่และความเป็นอิสระมากขึ้น และเขตเทศบาลก็อาจขยายออกไปตามชุมชนเมืองที่ขยายตัว โดยจะยุบองค์การบริหารส่วนตำบลข้างเคียงที่กลายสภาพจากชนบทเป็นเมืองเข้ามารวมด้วย แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามความเห็นชอบของประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน

1.7 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

1.7.1 ความหมายของการกระจายอำนาจ

แนวคิดพื้นฐานที่เปรียบเสมือนกับกรอบความคิดใหญ่ในการจัดระบบการปกครองท้องถิ่นนั้น ก็คือ แนวคิดที่ว่าด้วย “การกระจายอำนาจ” (Decentralization) อย่างไรก็ตามแนวคิดและความหมายของการกระจายอำนาจนี้ แม้ดูเหมือนจะเป็นแนวคิดที่รับรู้และเข้าใจกันอยู่ แต่หากสำรวจถึงคำอธิบายและการให้นิยามความหมายต่อคำดังกล่าว กลับมิได้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหากแต่มีความแตกต่างหลากหลายอยู่ค่อนข้างมาก อีกทั้งยังถูกใช้หรือกล่าวถึงในหลากหลายบริบท หรือแม้กระทั่งการใช้ภายใต้บริบทเดียวกันก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง ดังนั้น ในเบื้องต้นนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสำรวจถึงคำอธิบายและการให้ความหมายของคำดังกล่าว ตลอดจนกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อลดความสับสนที่อาจจะเกิดขึ้นได้

โกคิน พลกุล (2528: 4, 7) และอิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ (2533: 1) ได้ให้ข้อสังเกตว่า คำดังกล่าวถือเป็นหลักการและคำในภาษาฝรั่งเศสเป็นการเฉพาะ โดยมีความหมายตามหลักภาษาคือ “การเอาอำนาจออกไปจากศูนย์กลาง” ปัญหาที่ตามมาต่อไปก็คือ “อำนาจ” ที่กล่าวถึงนี้หมายถึงอำนาจอะไร ในอดีตนั้นการกล่าวถึงอำนาจดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนำมาปรับใช้ในบริบททางการเมืองการปกครองของไทยยังคงเป็นไปอย่างสับสน ดังที่

จรัส สุวรรณมาลา (2558: 9-10) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า คำดังกล่าวซึ่งเป็นแนวคิดของตะวันตกที่นักวิชาการไทยหยิบยืมมาใช้อธิบายสถานะทางการเมืองและการบริหารปกครองในประเทศไทย และแปลเป็นภาษาไทยว่า “การกระจายอำนาจ” นั้น ผู้คนส่วนใหญ่มักตีความคำว่า “อำนาจ” ในคำกระจายอำนาจที่ได้แปลมาหมายถึง “อำนาจอธิปไตย” ซึ่งมักจะกล่าวกันว่าไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือถ้าตีความตามแบบนักสังคมวิทยาที่มองอำนาจว่า เป็นสถานะที่บุคคลหรือองค์กรหนึ่งมีอิทธิพล (Influence) เหนือความคิดหรือพฤติกรรมของบุคคลหรือองค์กรอื่นๆ ซึ่งแบ่งปันหรือกระจายอำนาจไปให้ใครมิได้เช่นเดียวกัน จึงทำให้เกิดความสับสนในความหมายของการกระจายอำนาจ อันที่จริงความหมายดั้งเดิมของคำดังกล่าวนี้ มิได้เน้นเรื่องอำนาจ (Power) หากแต่เป็นเรื่องของ สถานะศูนย์กลาง (Central) และสถานะกระจายอำนาจ (Decentral) เป็นสำคัญ หากมีเรื่องอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้องก็หมายถึง “อำนาจการตัดสินใจ” ในการดำเนินกิจกรรม ดังนั้น จรัส จึงได้เสนอว่า “คำว่า Decentralization จึงควรจะหมายถึง การกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มิใช่การแบ่งอำนาจอธิปไตยของชาติ การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นมิใช่การสร้างอธิปไตย หากแต่เป็นการให้หรือยอมรับสิทธิในการปกครองตนเองของชุมชนและภูมิภาคภายใต้อธิปไตยของชาติหนึ่ง ๆ ร่วมกัน”

กล่าวโดยสรุป การกระจายอำนาจ หมายถึง การจัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจ ในการตัดสินใจ อันเกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ (public affairs) ของรัฐส่วนกลางไปยังหน่วยงาน หรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อใช้อธิบายถึงลักษณะของการกระจายตัว/จัดสรร/แบ่งปันอำนาจรัฐ ในทางที่ หมายถึงอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินกิจการสาธารณะ

หลักการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ คือ การถ่ายโอนอำนาจในการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจาก ภาครัฐส่วนกลางให้แก่องค์กรอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ องค์กรส่วนภูมิภาค องค์กรอิสระ องค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน โดยเฉพาะภาคประชาชน ไปดำเนินการแทนซึ่งการถ่ายโอนดังกล่าว อาจจะมีลักษณะเป็นการถ่ายโอนเฉพาะภารกิจ ซึ่งเป็นการแบ่งภารกิจให้แก่องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจดำเนินการ หรือเป็นการถ่ายโอนโดยการยึดพื้นที่เป็นหลัก ซึ่งเป็นการแบ่งพื้นที่เป็นหน่วยงานย่อย ในการดำเนินการ (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2542)

จากการศึกษาค้นคว้าความหมายของการกระจายอำนาจ พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และ มาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดไว้อีกด้วย เนื่องจากการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลังและการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และการดำเนินการตามแผนความเป็นอิสระนั้น ไม่ได้หมายความว่าถึงความเป็นอิสระในฐานะเป็น รัฐอิสระ แต่เป็นการมอบ อำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะบางส่วนให้ และยังคงอยู่ในการกำกับดูแล หรือตรวจสอบ โดยรัฐบาลและประชาชน (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542) ดังนั้น การกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การ โอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้กับชุมชน ซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศหรือหน่วยงานบางหน่วยงาน จัดทำอย่างเป็นอิสระ จากองค์กรปกครองส่วนกลางดังนั้น จะเห็นได้ว่า การกระจายอำนาจ มี 2 รูปแบบ คือ 1. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และ

ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองพอสมควร และ 2. การกระจายอำนาจตามบริการ หรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลาง ไปให้หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหาก และอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้อิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น

ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

มฤตดิมล โฟ่งพันซ์ (2552: 17) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครอง ดังนี้

1. ได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย ให้มีส่วนเป็นนิติบุคคลหน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่ งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการปกครองส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

3. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน จัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการได้เองพอสมควร ด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

4. หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่รัฐอนุญาต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ

จุดแข็งของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

1. ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ได้ดีขึ้น เพราะผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่า

2. เป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง

3. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการกระจายอำนาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการกระจายอำนาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

จุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

1. อาจก่อให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่นซึ่งมีผลกระทบต่อเอกภาพทางการปกครองและความมั่นคงของประเทศ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอาจมุ่งแต่ประโยชน์ของท้องถิ่นตน ไม่ให้ความสำคัญกับส่วนร่วม

2. ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจใช้อำนาจบังคับกดขี่คู่แข่งหรือประชาชนที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายตนเอง

3. ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้และบุคลากรประจำอยู่ทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น ไม่มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเหมือนการบริหารราชการส่วนกลาง

1.7.2 แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะการกระจายอำนาจ

กมลฤดีมล โสพวงพันธ์ (2552: 29) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลาง ไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง ดังนั้นเห็นว่าการกระจายอำนาจมี 2 รูปแบบ คือ

1. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นและท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองพอสมควร

2. การกระจายอำนาจตามบริการ หรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลาง ไปให้หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหากและอย่างเป็นอิสระ โดยปกติแล้วจะเป็นกิจการซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การสื่อสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

ธนสวรรค์ เจริญเมือง (2535: 60-61) ได้เขียนไว้ในบทความเรื่อง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยมีแนวความคิดหรือทัศนคติต่อการกระจายอำนาจไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึงระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแล มักได้แก่ ระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การคู่อริชีวิตทรัพย์สิน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

2. ส่วนกิจการใหญ่ ๆ 2 อย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาดก็คือ การทหาร และการต่างประเทศ ขอบเขตของการดูแลกิจการในท้องถิ่นแต่ละประเทศต่างกันไปในรายละเอียดตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศ แต่ส่วนที่เหมือนกันและมีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ รัฐบาลกลางมิได้รวมศูนย์อำนาจการดูแลจัดการแทบทุกอย่างไว้ที่ตัวเอง แต่ปล่อยให้ท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจในการกำหนดลักษณะต่างๆ ในท้องถิ่นของตน ในแง่นี้ การจัดการบริหารประเทศดังกล่าวก็นับว่าเป็นสิ่งที่มีเหตุผล

ทั้งนี้ เพราะประเทศหนึ่ง ๆ มีชุมชนมากมายรวมกัน มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ มีประชากรจำนวนมาก และแต่ละชุมชนก็มีปัญหาต่าง ๆ มากมายแตกต่างกัน ช่างนักที่คนในท้องถิ่นอื่นจะเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถจัดเวลาไปดูแลและแก้ไขกิจการทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาในระดับท้องถิ่นจึงมีคุณประโยชน์สำคัญอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

1. แบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง
2. ทำให้ปัญหาในแต่ละท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ
3. ส่งเสริมให้คนแต่ละท้องถิ่น ได้แสดงความสามารถพัฒนาบทบาทตนเองในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตน
4. เป็นพื้นฐานสำคัญของคนในท้องถิ่นในการก้าวขึ้นไปดูแลแก้ไขปัญหาในระดับชาติ
5. เสริมสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและทั้งประเทศ เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไข สังคมมีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการจัดการดูแลสังคมของตนเอง

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

ลิจิต ชีรเวคิน (2525: 3) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจการปกครอง มีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม โดยสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ เป็นรากแก้วของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วย โครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้วเป็นฐานเสริมสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
2. การกระจายอำนาจ มีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะกรณีการมีส่วนร่วมของประชาชน

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น เพื่อปกครองตนเองและบริหารงานท้องถิ่น พัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นได้มากขึ้น โดยที่ผู้นำท้องถิ่นจะเป็นบุคคลที่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นคนเลือกขึ้นมาทั้งหมดโดยวิธีการเลือกตั้ง ทั้งนี้ในการมีอิสระในการบริหารงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้นก็ จะต้องอยู่ภายใต้ การควบคุมดูแลของรัฐบาลตามความเหมาะสม และเป็นการให้

ความสำคัญกับบทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและจริงจัง มีกิจกรรมด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการไปแล้วตอบโจทย์กับปัญหา และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ไม่เพียงแต่จะเป็นการให้โอกาสแก่ประชาชน การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเพียงเท่านั้น แต่ยังมีผลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1 ความสำคัญและความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (*Participation*) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคลชุมชนหรือองค์กร ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่มและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย (ยุพาพร รูปงาม, 2545: 5)

การให้ความหมายจากคำจำกัดความการมีส่วนร่วม มีมากมายหลายทัศนะมีทั้งความหมายกว้างและความหมายแคบ ในบริบทของลักษณะงาน ในแง่มุมประเด็นต่างๆแต่ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในแง่ของการพัฒนา “การมีส่วนร่วม” (*Participation*) หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม และสร้างโอกาสให้กับประชาชนทั้งส่วนบุคคลกลุ่มชน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัคร เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลาย ๆ เรื่องแล้วแต่กรณี (ไพรัตน์ เดชะรินทร์, 2527: 5)

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 : 25) ให้ความหมายว่า เป็นกิจกรรมในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาการตัดสินใจการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันเป็นผลกระทบบมาถึงตน

ยุพาพร รูปงาม (2545 : 6) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ประพันธ์ วรรณบรร (2543 : 42 - 58) ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ ดังนี้

การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายเกี่ยวข้องในกระบวนการนี้ ตั้งแต่แรกจนกระทั่งถึงการติดตาม และประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเรียนรู้การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย โดยมีรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถสรุปได้ 5 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าว จะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) การปรึกษาหารือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง และได้รับผลกระทบ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็น มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลที่จะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้นหรือไม่ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายรูปแบบ รูปแบบที่พบเห็นได้บ่อย ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) เป็นการประชุมที่จัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการต้องส่งตัวแทนเพื่ออธิบายและตอบข้อ ชักถาม

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นต้องจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาอธิบายข้อซักถาม และให้ความเห็นต่อโครงการ ผลของการประชุม ต้องนำเสนอต่อที่สาธารณะ และผู้เข้าร่วมประชุมต้องรับทราบผล

3.3 การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนชัดเจน เป็นเวที ในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผย ไม่มีการปิดบังทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้เสียจากโครงการ จะต้องมียกประกอบของผู้เข้าร่วมการประชุมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจประเด็นปัญหานั้นๆ โดยการแต่งตั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเป็นคณะกรรมการ มีอำนาจในการตัดสินใจ

สถาบันพระปกเกล้า (2548: 2) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระในทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมต่อกิจกรรมนั้น ๆ โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องมิได้กษณะการเข้าร่วม อย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2549) ได้เสนอแนะแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาล ที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส และเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย

ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 และพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การตีพิมพ์ และ การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

4. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นส่วนร่วมกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

ในส่วนภาคราชการ การส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมถือได้ว่าเป็นเงื่อนไข และเป็นกุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชน เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาราชการยุคใหม่ที่เป็นราชการระบบเปิด การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาคราชการที่มาจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความใกล้ชิดกับประชาชนได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในประเด็นสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทที่หน่วยงานภาคราชการจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกภาคส่วน เข้ามาเป็นหุ้นส่วน จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานราชการต่างๆ จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมากน้อยเพียงใด รวมทั้งต้องอาศัยกระบวนการความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมที่เป็นพันธมิตรของภาคราชการ ซึ่งถึงเวลาแล้วที่ภาคราชการจะต้องร่วมมือกันเปิดระบบราชการให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อทำให้เกิดการบริหารกิจการ

บ้านเมืองที่ดี เกิดการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม และลดความขัดแย้งในสังคม และที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างกลไกของการพัฒนาระบบราชการที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนั่นเอง

อรพินท์ สพโชคชัย (2550) ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

หลักการในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เริ่มมาจากบทเรียนของความล้มเหลวในการพัฒนาชุมชนชนบท ที่ไม่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาแบบยั่งยืน ประกอบกับกระแสความคิดของนักวิชาการทั้งในประเทศและในระดับสากล เกี่ยวกับเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้การพัฒนาในยุคหลัง ๆ ได้เน้นประชาชนในชุมชนเป็นเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาและมีมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) จึงเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาชุมชน โดยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ค่อนข้างชัดเจน

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ก็คือ กระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ และภาคอื่น ๆ นอกจากภาครัฐ เช่น ธุรกิจเอกชน ประชาชน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ให้ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ เพราะการพัฒนาที่ทรงพลังและยั่งยืนในสังคมประชาธิปไตยเกิดจากการพัฒนาที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแรงร่วมใจ ในการดำเนินการ และร่วมรับประโยชน์จากการพัฒนา

สำหรับแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งหากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไป จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ โดย 5 ขั้นตอนได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ สามารถให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
2. การมีส่วนร่วมในการเลือกและเสนอแนวทางเพื่อตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานติดตามตรวจสอบ
5. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์และเป็นเจ้าของนโยบายสาธารณะ

ท่านอง ภูเกศพิมพ์ (2552) ได้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

2.2 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

2.1 ความสนใจและความกังวลร่วมกัน เกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญเห็นพ้องด้วยกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม

2.2 ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผนและลงมือกระทำร่วมกัน

2.3 การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงสนองตอบความเห็นของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

จากแนวคิดในเรื่องลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าว สามารถประมวลและสรุปหัวข้อของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการพัฒนาชนบทเพื่อการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหา เช่น ร่วมเสนอปัญหา สืบหาข้อมูล รวบรวม รื้อฟื้น สาเหตุของปัญหา และสำรวจความต้องการของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน เช่น ร่วมลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดแผนและโครงการเพื่อแก้ปัญหา จัดทำแผนและโครงการ ศึกษาความเป็นไปได้ของแผนและโครงการ และทบทวนแผนและโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติ เช่น ร่วมพัฒนาโดยการออกแรงออกเงิน งบประมาณ สิ่งของ ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหา

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล รับทราบการแล้วเสร็จของโครงการ และร่วมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการ

5.

วันชัย วัฒนศัพท์ (2553: 3 - 4) กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้
ดังนี้

กระบวนการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่จะกระจายอำนาจจากผู้มีอำนาจ ที่แต่เดิม มักจะใช้อำนาจเหนือ (Power over หรือ Power against) ตามทฤษฎี ผู้มีอำนาจจะชอบที่จะใช้อำนาจเหนือ เช่น แม่มีอำนาจมากกว่าลูก ก็มักจะใช้อำนาจเหนือลูก สั่งให้ลูกกลับบ้านก่อนค่ำ มาถึงวันหนึ่งลูกซึ่งโตขึ้นมาเป็นหนุ่มเป็นสาวแล้ว ก็จะขอลับบ้านดึกเพราะจะไปงานวันเกิดเพื่อน แม่ก็ยังใช้อำนาจเหนือลูกให้กลับบ้านภายในหกโมงเย็น ถามว่าลูกสาวจะยังเชื่อและปฏิบัติตามไหม ตามทฤษฎีแล้ว หากผู้มีอำนาจยังใช้อิทธิพลเหนือไปเรื่อย ๆ อำนาจนั้น ๆ ก็จะใช้ไม่ได้เพราะอำนาจที่มีหรือไม่มีนั้น ไม่ใช่เรา “มี” หรือ “ไม่มี” “อำนาจ” อย่างเดียว แต่อยู่ที่คนอื่น ๆ ที่อยู่รอบข้างหรือที่เราใช้อำนาจเหนือเขา นั้น เขามองว่าเราเหมาะสมที่จะมีอำนาจเหนือหรือไม่ ซึ่งบางครั้งสำคัญกว่าด้วยซ้ำไป ฉะนั้น แทนที่แม่จะใช้อำนาจเหนือกว่า เป็นการให้หันมาใช้อำนาจร่วมกับ (Power with) ลงมาพูดคุยกับลูก หาทางออกที่ดีกว่าแทนการสั่งอย่างเดียว ลูกก็จะยินดีปฏิบัติตามและเชื่อฟังแม่ต่อไป การทำงานแบบมีส่วนร่วม นั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้น ว่าจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิด ความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจและสบายใจ ได้มีการดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยในห้องเรียน โดยกระบวนการมีส่วนร่วม หลังจากพยายามด้วยวิธีการใช้ไม่เรียบร้อย ใช้กฏกติกาที่ครูอาจารย์ออกกฎหรือวางระเบียบให้ นักเรียนปฏิบัติ แต่การยอมรับก็ยังไม่ได้ผลดีนัก ครูประจำชั้น ได้ชวนนักเรียนในห้องให้ร่วมกัน “ตระหนัก” ถึงปัญหาในห้องเรียน เช่น ความสกปรก การแต่งกายนักเรียน การไม่มีระเบียบในห้องเรียน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่จะวางกติกาตนเอง จนในที่สุดได้ระเบียบปฏิบัติประจำห้องที่ครูรับเอามาจัดพิมพ์ติดไว้ในห้อง ปรากฏว่าได้รับการยอมรับและการปฏิบัติตามอย่างดีกว่ากฏกติกา ที่ครูกำหนดกติกานั้น ตัวอย่างเช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่สามารถจะนำไปใช้ในองค์กรหรือรัฐวิสาหกิจที่จะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่จะเป็นเครื่องมือของการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพต่อไป

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (2553) กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้
ดังนี้

หลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้
ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามหลักการธรรมาภิบาล
ที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม
ในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของ
ภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการ เพื่อประโยชน์สุข
ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใสสุจริต
เปิดเผยข้อมูลและการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ
การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในทุกระดับที่ผ่านมา รัฐบาลได้ให้
ความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยได้แถลงเป็นนโยบายของรัฐบาลและ
ยังกำหนดไว้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 ของแผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ.2548 - 2551) การ
ส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม ซึ่งตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 7 ของแผน
ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2546 - 2550) และยุทธศาสตร์ปัจจุบัน ที่เน้นการเปิด
ระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน
หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับ
ภาคราชการนั้น

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบาง
วิธีสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลาขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของ
ประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วน
ร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูล
ข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วน
ร่วมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย จากหลักการและความ
จำเป็นดังกล่าวทำให้การพัฒนาระบบราชการ ที่ผ่านมามีได้รับการพัฒนากระบวนการบริหารราชการ
ที่สนับสนุนการปรับกระบวนการทำงานของส่วนราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วน
ร่วมมากขึ้น หรือที่เรียกว่า “การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”

ชมพู โกติรัมย์ (2553) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

นโยบายการพัฒนาประเทศตามกระแสหลักในประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนส่วนใหญ่ในระดับรากหญ้า ที่มีใช้ทางผ่านทางการเมืองในความหมายกระแสหลัก สะท้อนให้เห็นนโยบายการพัฒนาซึ่งพยายามกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ซึ่งหลังจากได้ประชาธิปไตยมาแล้ว ภายหลังจากการได้อิสรภาพจากการตกเป็นประเทศอาณานิคม บางประเทศปฏิรูปสู่ความเป็นประชาธิปไตย ตามกระแสหลักของโลกจากระบวนการภายในประเทศเอง โดยภาคประชาชนเริ่มเคลื่อนไหว ตรงนี้เป็นจุดเริ่มความคิดว่า ต้องมีองค์กรประชาชนเข้ามาจัดการกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและอย่างริเริ่ม ซึ่งไม่ใช่องค์กรของรัฐ (Non-Government Organization หรือ NGO) เข้ามามีบทบาทสนับสนุนการเคลื่อนไหวภาคประชาชน โดยที่ภาคประชาชน ไม่ใช่แค่รอคอยการช่วยเหลือจากรัฐหรือเป็นฝ่ายถูกชี้นำเป็นด้านหลัก โดยเฉพาะการกระตุ้นเพื่อนำไปสู่การทำประชามติ Huntington นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกา เสนอว่า ประเทศกำลังพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจอย่างมาก แต่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ในระบอบการปกครองรัฐและรัฐบาล ก่อนข้างผูกขาดอำนาจรับใช้ชนกลุ่มน้อย ในระดับผู้นำของประเทศมากกว่าจะเป็นรัฐ ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามารับใช้คนส่วนใหญ่ เมื่อเป็นเช่นนี้ นักวิชาการและชนชั้นกลางได้เห็นปัญหาเช่นนี้ โดยหาทางแก้ไขทำอย่างไร จะสร้างรูปแบบประชาธิปไตย ในระดับรากหญ้าขึ้นมาได้ แม้ในทางปฏิบัติแล้วมักไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ เมื่อเวลาผ่านไปได้เป็นชนวนเหตุแห่งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ

โอคเลย์ (1984: 17) แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชนบท ดังนี้ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ที่มุ่งเน้นคนเป็นสำคัญมากกว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้พยายามเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาจากระดับบนลงล่าง (Top - down) มาเป็นจากระดับล่างขึ้นบน (Bottom-up) แนวทางจากระดับล่างขึ้นบนนี้ เกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดหาย (Missing ingredient) ในกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น มีนักวิชาการได้อธิบายและให้ความหมายปัจจัย ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบของชุมชน ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้มากมาย

โคเฮนและอัฟฮอฟ (1981: 6) การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

องค์การสหประชาชาติ (1981: 5) ได้ให้ความหมายเจาะจงถึงการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

สุชาติ จักรพิสูท (2547) การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบ ในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผล ประโยชน์ต่อชุมชน ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

2. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชน เป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำที่ับรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมเกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

ฟอว์นารอฟ (1980: 104) การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เพื่อการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

1. การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่
ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

2. การดำเนินงาน
3. การใช้บริการจากโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

อภิญา กังสนารักษ์ (2544: 14 - 15) สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
ภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการ และร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ

2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทาง การ
ดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยากรที่จะใช้ในโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ
โดยรวม ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่า ผลจากการดำเนินงาน
บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือ
ประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวก็ได้

อकिन รพีพัฒน์ (2547: 49) สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2547) กล่าวถึงขั้นตอนการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน
สามารถสรุปและนำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ลักษณะที่ 1 มีขั้นตอน ดังนี้

- การคิด
- การตัดสินใจ
- การวางแผน
- การลงมือปฏิบัติ

2. ลักษณะที่ 2 มีขั้นตอน ดังนี้

- การกำหนดปัญหา
- การวางแผน
- การดำเนินงาน
- การประเมินผล
- การบำรุงรักษา และพัฒนาให้คงไว้

สรยุทธ จันทสุข (2553) กล่าวถึงการมีส่วนร่วม ดังนี้

ในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมอย่างหนึ่ง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนที่เป็นไปในรูปของผู้เข้าร่วม มีส่วนกระทำให้เกิดผลของกิจกรรมที่เข้าร่วม มิใช่เป็นผู้ร่วมคิดตัดสินใจหรือผู้ได้รับประโยชน์เท่านั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาไม่ใช่กระทำถึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรม ตามที่ได้จัดทำขึ้น และหมู่บ้านหรือชุมชนมีกิจกรรมและวิธีดำเนินงานของตนเองอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองได้ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสำหรับการกำหนดนโยบายการพัฒนาที่เป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนการพัฒนาชุมชนในส่วนที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตนเอง นอกจากนี้การกำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนร่วมกันก็เป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามแผนงาน โครงการดังกล่าว และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริการรวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมประเมินโครงการของชุมชน ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการมีส่วนร่วมแบบตัวแทนหรือเป็นไปได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

พัชรพร ทวยสงฆ์ (2552) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุม การปฏิบัติการในองค์การ และการใช้ทรัพยากรอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร หรืออีกความหมายหนึ่ง คือ กระบวนการทำงานเพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่เป็นผลสำเร็จ ด้วยการใช้บุคคลและทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุซึ่งเป้าหมายของความต้องการ

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การปฏิบัติหรือดำเนินการ การรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น และการติดตามและประเมินผล

2.3 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow, 1908-1970) กล่าวถึง ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation) ว่ามีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ทุกคนต่างมีความต้องการอย่างมากมายและมีระดับความต้องการเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จนกระทั่งบรรลุความต้องการสูงสุดของมนุษย์ เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งเชื่อว่าเป็นตัวกำหนดความต้องการหรือความอยาก และพยายามชวนชวนให้ได้ว่าสิ่งที่ต้องการตอบสนอง และความอยากนี้เกิดจากมนุษย์มีความจำเป็น (Need) แต่ละเผ่าพันธุ์จะแสดงออกมาซึ่งความต้องการที่ไม่เหมือนกัน แต่อย่างน้อยที่สุดก็จะมีพื้นฐานที่เหมือนกันเป็นสำคัญ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่า ได้รับการตอบสนองความต้องการระดับใด มากน้อยเพียงใด มาสโลว์จึงสรุปไว้ ดังนี้

1. มนุษย์เรามีความต้องการและความต้องการนี้มีอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้วย่อมสิ้นสุดลงและความต้องการใหม่ ในลำดับต่อไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดขึ้น
3. มนุษย์มีความต้องการลำดับขั้นของความสำคัญจากต่ำไปหาสูง มาสโลว์ได้ตั้งสมมุติฐาน เรียกว่า ลำดับขั้นแบ่งความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) แบ่งได้ 5 ลำดับ ดังนี้

- 3.1 ความต้องการสิ่งจำเป็นทางร่างกาย (Physiological Needs)
- 3.2 ความต้องการในด้านความปลอดภัย (Safety Needs)
- 3.3 ความต้องการในด้านสังคม (Social or Belongingness Needs)
- 3.4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs)
- 3.5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-realization or Self-Actualization Needs)

กล่าวโดยสรุป ในส่วนของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการหรือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) การบริหารราชการที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการบริหารและดำเนินงานของรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. สร้างความเข้าใจในความหมายและความตระหนักถึงความสำคัญของการบริหาร ราชการแบบมีส่วนร่วม
2. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. เสริมสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารราชการที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและภาคส่วนอื่นๆ ในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในงานราชการในระดับต่าง ๆ

4. สร้างความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและลักษณะสำคัญของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่กล่าวมา ผู้ศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา สาเหตุ และความต้องการ
2. การร่วมคิดค้นหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา
3. การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์

สูงสุด

4. ร่วมกันปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการให้บรรลุเป้าหมาย
5. ร่วมกันควบคุม ติดตาม และประเมินผล

การมีส่วนร่วมเป็นทรัพยากรในการบริหารที่เป็นส่วนของบุคคลในแต่ละระดับ การปฏิบัติมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และควบคุมการปฏิบัติในแต่ละส่วนๆ อย่างเต็มความสามารถ ทั้งในทิศทางเพื่อการปฏิบัติด้านเดียว หรือการนำเสนอซึ่งความคิดในการดำเนินการตามกระบวนการนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง

การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วม นั้น ๆ จะอยู่ในขั้นตอนใด ๆ ก็ตาม โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์

บุคคลในการมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารงานหรือการจัดการงาน สามารถที่จะแยก
ได้กว้าง ๆ คือ

1. ภายในองค์กรจะประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา (ผู้บริหารระดับสูง) ผู้บริหาร
ระดับกลาง (กลุ่มงานต่าง ๆ) และผู้ปฏิบัติ (คนงาน ผู้ทำงานระดับล่าง) สายสัมพันธ์ของบุคคลใน
องค์กรจะเป็นไปตามลักษณะบังคับบัญชาตามลำดับ โดยทั่วไปขององค์กรแล้วจะมีข้อกำหนดไว้
เป็นแนวทางอย่างชัดเจน ซึ่งทุกระดับต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการเสมอ การมีส่วนร่วม
เพื่อการจัดการในองค์กรจึงเป็นในทิศทางเพื่อการปรับปรุง พัฒนาหรือแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อขัดข้องของ
การดำเนินการในแต่ละองค์ประกอบ ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมอาจไม่ทั้งหมดของบุคคลใน
ทุกระดับ อาจเฉพาะเพียงแต่ในระดับเดียวกันเท่านั้น หรือเหนือขึ้นไปในระดับหนึ่งก็เป็นไปได้
ลักษณะการมีส่วนร่วมของการจัดการหรือบริหารภายในองค์กรมีรูปแบบต่างๆ ตามสถานการณ์ที่
เหมาะสม รูปแบบเบื้องต้นก็คือการเสนอเช่นข้อคิดเห็นเป็นเอกสารผ่านกระบวนการสอบถามหรือ
โดยส่งเอกสาร

2. ต่างองค์กร จะประกอบด้วยในหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดกระทำ
ในระดับผู้บริหารระดับสูง การมีส่วนร่วมจะเป็นในรูปของการให้ความเห็นข้อคิด แลกเปลี่ยนหรือ
สนับสนุนเพื่อการจัดการ หรือระดับผู้ปฏิบัติก็เป็นในทิศทางของการจัดการร่วมกันในกิจกรรมอย่าง
เดียวกัน ทั้งนี้ โดยผลประโยชน์ขององค์กรทั้งสองต้องไม่ขัดแย้งหรือมีการสูญเสียผลประโยชน์
ต่อกันในรูปใด ๆ

ในการมีส่วนร่วมของบุคคลในระบบราชการจะเห็นได้ว่ามีในหลายลักษณะ
เช่นเดียวกับรูปขององค์กรในปัจจุบัน กรณีภารกิจดำเนินการของกรม โยธาธิการและผังเมืองที่
ต้องมีบทบาทและหน้าที่สัมพันธ์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคลในสำนักงานโยธาธิการและ
ผังเมืองจังหวัดต้องเป็นผู้มีภารกิจหน้าที่เพื่อการสำรวจออกแบบประมาณการต่องานขององค์กร
ปกครองท้องถิ่นหรือ (อบต.) เพื่อโครงการถ่ายโอนกิจกรรมบริการสาธารณะต่าง ๆ การก่อให้เกิด
ความร่วมมือของบุคคลในท้องถิ่น จะเป็นผลให้การปฏิบัติงานตามภารกิจบรรลุเป้าหมายโดย
สมบูรณ์ กลไกต่าง ๆ ในกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างมาก

จากแนวคิดและทัศนะที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถแยกประเด็นสรุปได้
ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจากเป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ
วัฒนธรรมประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังใน
สิ่งที่ต้องการโดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1.1 การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล
 - 1.2 การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม
 - 1.3 การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี
 - 1.4 การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความเสนา่หา
2. การมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการรื้อให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม
3. ความสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นเหตุผลที่จำเป็นต่อการบริหารหรือการจัดการองค์กร คือ
- 3.1 ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง
 - 3.2 กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้อย่างกว้างขวางและเกิดการยอมรับได้
 - 3.3 เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ด้วยเหตุผล วัตนาการเพื่อความคิด (การเปิดกว้าง) การระดมความคิด (ระดมสมอง) ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้
 - 3.4 ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้ง
4. ขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนนั้นมี 6 ขั้นตอน ได้แก่
- 4.1 การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข
 - 4.2 ตัดสินใจกำหนดความต้องการ
 - 4.3 ลำดับความสำคัญ
 - 4.4 วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ทรัพยากร
 - 4.5 วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ทรัพยากร
 - 4.6 ดำเนินงานตามโครงการ และ/หรือ สนับสนุนการดำเนินงาน
 - 4.7 การประเมินผล

3. การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล

3.1 ความหมายของการวางแผน

หน่วยงานทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องมีปัจจัยที่มีความสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถดำเนินงานได้สอดคล้องกับกระบวนการทำงาน รวมทั้งทราบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการ ระยะเวลาของการทำงานนั้น ๆ หากเกิดข้อผิดพลาดจะสามารถทราบได้ทันทีว่าเกิดจากสาเหตุอะไร และสามารถทำการแก้ไขได้ทันทีที่เกิดการผิดพลาดในกระบวนการทำงาน ไม่ก่อให้เกิดการเสียเวลา รวมทั้งสามารถตรวจสอบการทำงาน และกำหนดแนวทางการทำงานในอนาคตได้เพื่อความสำเร็จของหน่วยงาน ปัจจัยดังกล่าว เรียกว่า “การวางแผน (Planning)” มาจากคำในภาษาละตินว่า “Planum” ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้มากมาย ซึ่งจะขอยกตัวอย่าง ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2538: 19) ได้ให้ความหมายว่า การวางแผนเป็นกิจกรรมที่คาดหวังว่าจะต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นผลจากการค้นหาและกำหนดวิธีทำงานในอนาคต เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานและหน่วยงาน มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าจะมีการทำอะไร ทำที่ไหน เมื่อใด ให้ใครทำ ทำอย่างไร และให้รายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็นช่วยให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2539: 35-36) ได้ให้ความหมายว่า การวางแผนเป็นกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการกระทำไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติตามให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541: 3-4) ได้ให้ความหมายว่า การวางแผนก็คือการตัดสินใจล่วงหน้า ในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์หรือวิธีการกระทำ โดยทั่วไปจะเป็นการตอบคำถามต่อไปนี้ คือ จะทำอะไร (What) ทำไมจึงต้องทำ (Why) ใครบ้างที่จะเป็นผู้กระทำ (Who) จะกระทำเมื่อใด (When) จะกระทำกันที่ไหนบ้าง (Where) และจะกระทำกันอย่างไร (How)

Simmons (อ้างถึงใน ชงชัย สันติวงษ์, 2540: 138) ได้ให้ความหมายว่า การวางแผนหมายถึง (1) ความหมายในแง่ของงานที่ต้องปฏิบัติของผู้บริหารแต่ละคน คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การจูงใจและสื่อความ การวัดผล และการพัฒนาบุคคล (2) ความหมายที่มีขอบเขตกว้างกว่าที่คลุมถึงการบริหารทั้งหมด คือ กระบวนการบริหารที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมถึงทุกกิจกรรมของงานและมุ่งสู่ออนาคต

Wohlstetter (อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์, 2541: 2) ให้คำอธิบายความหมายของการวางแผนไว้แตกต่างออกไปจากท่านอื่น ๆ โดยให้ความหมายถึง วิธีการที่จำเป็นของการทำให้การตัดสินใจก้าวหน้า และเป็นสิ่งที่จะต้องมียู่ก่อนการกระทำ การวางแผนจะต้องหาคำตอบ 2 ประการนี้ให้ได้ คือ 1) ความมุ่งหมายขององค์การหรือแผนงานคืออะไร 2) อะไรคือวิธีการที่ดีที่สุดจะทำให้บรรลุผลสำเร็จของความมุ่งหมายนั้น ยิ่งกว่านั้นยังเน้นอีกต่อไปว่า การวางแผนเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ และสามารถทำนาย การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

ประชุม รอดประเสริฐ (2535: 89) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผนเป็นกระบวนการ ที่บุคคลหรือหน่วยงานได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้า เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต การวางแผนประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ หลายขั้นตอน ซึ่งบางขั้นตอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการกระทำก่อน และด้วยความรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย (Goals) ที่ได้กำหนดไว้ การวางแผนมีคุณค่าอย่างมากต่อวัตถุประสงค์ (Objectives) ขององค์การหรือของหน่วยงาน และมีความสำคัญยิ่งต่อความมุ่งหมายส่วนตัวของแต่ละบุคคล ในการปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติตามภารกิจทั้งหลาย

W.W. Simmons (อ้างถึงใน ชงชัย สันติวงษ์, 2540: 138) ได้ให้ความหมายว่าการวางแผนหมายถึง (1) ความหมายในแง่ของงานที่ต้องปฏิบัติของผู้บริหารแต่ละคน คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การจูงใจและสื่อความ การวัดผลงาน และการพัฒนาบุคคล (2) ความหมายที่มีขอบเขตกว้างกว่าที่คลุมถึงการบริหารทั้งหมด คือ กระบวนการบริหารที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมถึงทุกกิจกรรมของงานและมุ่งสู่นาคต

Elbert Wohlstetter (อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์, 2541: 2) ให้คำอธิบายความหมายของการวางแผนไว้แตกต่างออกไปจากท่านอื่น ๆ โดยให้ความหมายถึง วิธีการที่จำเป็นของการทำให้การตัดสินใจก้าวหน้า และเป็นสิ่งที่จะต้องมียู่ก่อนการกระทำ การวางแผนจะต้องหาคำตอบ 2 ประการนี้ให้ได้ คือ (1) ความมุ่งหมายขององค์การหรือแผนงานคืออะไร(2) อะไรคือวิธีการที่ดีที่สุดจะทำให้บรรลุผลสำเร็จของความมุ่งหมายนั้น ยิ่งกว่านั้นยังเน้นอีกต่อไปว่า การวางแผนเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ และสามารถทำนาย การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

จากความหมายของการวางแผน สรุปได้ว่า การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตขององค์การหรือหน่วยงาน โดยเลือกวิธีทำงานที่ดีที่สุด มีประสิทธิภาพมากที่สุด ให้บรรลุผลตามที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด และการวางแผนนั้นจะพิจารณาในประเด็นที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) จุดหมายปลายทาง (คืออะไร) 2) วิธีการดำเนินงาน (ทำอย่างไร) และ 3) ระยะเวลา (เสร็จสิ้นเมื่อไร)

3.2 ความสำคัญของการวางแผน

เสนาะ ดิยาว (2543) ได้ให้ความสำคัญของการวางแผนว่า การวางแผนเป็นงานหลักและสำคัญในการบริหารของหน่วยงานในทุกระดับ เนื่องจากเป็นตัวกำหนดทิศทาง เป้าหมาย วิธิดำเนินการ ที่จะทำให้หน่วยงานดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ การวางแผน หากวางแผนดีก็เท่ากับดำเนินงานสำเร็จไปแล้วกว่าครึ่ง ดังนั้น การวางแผนจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงาน ดังนี้

1. การวางแผนเป็นหน้าที่อันดับแรกของผู้บริหาร
2. การวางแผนเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ ผู้ปฏิบัติตามแผนสามารถศึกษาเรียนรู้วิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการทำงานได้จากแผนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ
3. แผนและการวางแผนเป็นตัวกำหนดทิศทางและความรู้สึกในเรื่องของความมุ่งหมายสำหรับองค์การให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้รู้ แผนเป็นกรอบสำหรับการตัดสินใจให้ผู้ปฏิบัติได้อย่างดี จึงสามารถป้องกันมิให้มีการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาแต่ละครั้งไปเท่านั้นด้วย
4. แผนและการวางแผนจะช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มองไปในอนาคต และเห็นโอกาสที่จะแสวงหาประโยชน์หรือกระทำการต่างๆ ให้สำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ทั้งยังมองเห็นปัญหาอุปสรรคและภัยคุกคามต่างๆ เพื่อจะหาทางป้องกัน ตลอดจนลดภาวะความเสี่ยงต่างๆ ได้ด้วย
5. การตัดสินใจที่มีเหตุผลในการวางแผนนั้น จะมีการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ซึ่งมีเวลาพอที่จะใช้ทั้งหลักทฤษฎี แนวความคิด และหลักการ ประกอบกับตัวเลขสถิติและข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาตัดสินใจ จึงทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม มีเหตุผลและเป็นประโยชน์ตามต้องการ
6. การวางแผนในเรื่องของการเตรียมการไว้ล่วงหน้า เมื่อมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามความต้องการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องกระทำให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และบังเกิดผลตามเป้าหมายนั้น ๆ จะต้องได้รับการพิจารณา การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ทั้งวิธีการกระบวนการ ขั้นตอนของการกระทำ ทรัพยากรที่ต้องใช้ เวลา สถานที่และการควบคุมดูแลการทำงาน
7. การวางแผนมีส่วนช่วยให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ได้มาก
8. การวางแผนเป็นตัวนำในการพัฒนา

3.3 ประโยชน์ของการวางแผน

การวางแผนมีประโยชน์สำคัญหลายประการทั้งต่อผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

1. ป้องกันมิให้เกิดปัญหาและความผิดพลาด หรือลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานในอนาคต
2. ทำให้หน่วยงานมีกรอบหรือทิศทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และใครทำ ทำให้นักบริหารมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ง่าย
3. ช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากรทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เวลา ฯลฯ
4. ช่วยให้การปฏิบัติงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เพราะมีแผนเป็นแนวทาง “เปรียบเทียบเหมือนเรือที่มีหางเสือ”
5. ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นระบบ นักบริหารสามารถควบคุม ติดตามการปฏิบัติงานได้ง่าย

3.4 ประเภทของแผน

การจำแนกประเภทของแผน ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานที่นำมาใช้ในการจำแนกและจัดแบ่งประเภท เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการใช้งานและง่ายต่อการทำความเข้าใจ การวางแผนอาจจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป การจำแนกประเภทของแผนที่สำคัญ มีดังนี้

1. จำแนกตามระดับหน่วยงาน เป็นแผนซึ่งระบุถึงระดับหน่วยงานที่กำหนดแผน และกำหนดวิธีการในการปฏิบัติตามแผน แผนประเภทนี้ ได้แก่ แผนระดับชาติ แผนระดับกระทรวง แผนระดับกรม แผนระดับจังหวัด แผนระดับเขตพื้นที่การศึกษา แผนระดับโรงเรียน เป็นต้น
2. จำแนกตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เป็นแผนซึ่งจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายโดยเฉพาะ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาชนบท แผนพัฒนาแหล่งอุตสาหกรรมภาคตะวันออก เป็นต้น

3. จำแนกตามระยะเวลา แผนประเภทนี้ อาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 แผนระยะสั้น (Short-Range Plan) คือ แผนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการ ประมาณ 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan or Operation Plan) ในแผน จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ สถานที่ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ การวางแผนระยะสั้นอาจทำในรูปของแผนงาน (Program) หรือโครงการ (Project) ซึ่งมีกิจกรรมไม่สลับซับซ้อน

3.2 แผนระยะปานกลาง (Intermediate-Range Plan) คือ แผนที่ใช้ระยะเวลา ในการดำเนินการตั้งแต่ 3-4 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี เป็นต้น

3.3 แผนระยะยาว (Long-Range Plan) คือ แผนที่ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป ในแผนจะกำหนดขอบเขตแนวทางไว้กว้าง ๆ เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ 15 ปี เป็นต้น

อนึ่ง แผนอาจไม่มีระยะเวลาที่แน่นอนเป็นมาตรฐานสากล สำหรับกำหนด ประเภทของแผนดังกล่าวข้างต้น แต่ระยะเวลาที่ดีที่สุดที่ต้องการในการจำแนกประเภทของแผนดูเหมือน จะขึ้นอยู่กับ “หลักความผูกพัน” (Commitment Principle) ซึ่งได้กล่าวโดยสรุปว่า “ระยะเวลาในการกำหนดแผนการปฏิบัติงาน ควรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของงานที่ต้องกระทำ และเป็นระยะเวลาที่เพียงพอ กับความผูกพันอันเกี่ยวข้องกับผลของการตัดสินใจในการกระทำตาม แผนนั้น”

นอกจากนั้นแผนทั้ง 3 ประเภท ที่จะต้องประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การ กำหนดแผนระยะสั้นหรือระยะปานกลางโดยไม่คำนึงถึงแผนระยะยาว ย่อมมีผลเสียหายมากกว่าที่จะ ได้ผลดี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าแผนระยะสั้น หรือระยะปานกลาง อาจเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มี แผนระยะยาว และในทำนองเดียวกันแผนระยะยาวอาจไม่ประสบกับผลสำเร็จ หากไม่มีแผนระยะ สั้นหรือระยะปานกลางช่วยสนับสนุน

4. จำแนกตามลักษณะการใช้ โดยปกติองค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ จะมีแผนที่ใช้ อยู่ 2 ประเภท คือ

4.1 แผนที่มีวัตถุประสงค์เดียว (Single-Purpose planning) เป็นแผนที่ใช้ สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติเฉพาะงานหรือเฉพาะความรับผิดชอบหรือเป็นไปตามสภาวะการณ์ เมื่องานสำเร็จลุล่วงไปแล้วหรือสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงไป แผนนั้นก็จะถูกยกเลิกไม่ใช้อีกต่อไป หรือ อาจเรียกว่า “แผนชั่วคราว” เช่น แผนลดค่าเงินบาท แผนป้องกันน้ำท่วม โครงการแพทย์อาสาสมัคร เคลื่อนที่และอื่น ๆ เป็นต้น

4.2 แผนที่ใช้อย่างต่อเนื่อง (Continuous-Use Planning) เป็นแผนที่ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำด้วยระยะเวลาที่ยาวนาน แม้จะมีผลกระทบต่าง ๆ เกิดขึ้นในขณะดำเนินงาน แผนชนิดนี้จะไม่เปลี่ยนโครงสร้างแต่จะปรับปรุงรายละเอียดให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ หรืออาจเรียกได้ว่า “แผนถาวร” หรือ “แผนงานหลัก” ได้แก่ นโยบายต่าง ๆ เช่น นโยบายการพัฒนาชนบท นโยบายการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ นโยบายการลดอัตรา การเกิด เป็นต้น

5. จำแนกตามระดับการบริหารงานหน่วยงาน แผนประเภทนี้ อาจแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

5.1 แผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นแผนที่ถูกจัดทำขึ้น โดยผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายกลยุทธ์ของหน่วยงานแล้วประสานไปยังผู้บริหารระดับกลาง และระดับล่าง ทำให้การวางแผนกลยุทธ์มีลักษณะการบริหารแบบลงล่าง (Top-Down Planning) ที่ผู้บริหารระดับสูง มีบทบาทสำคัญที่สุด การวางแผนกลยุทธ์จะกล่าวถึงขอบเขตกว้าง ๆ ของการจัดกิจกรรมของหน่วยงาน ซึ่งต้องครอบคลุมทรัพยากรทั้งหมดที่หน่วยงานมีอยู่ ตลอดจนการพยากรณ์สถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เป้าหมายของการวางแผนกลยุทธ์ โดยทั่วไปจะมุ่งเน้นให้หน่วยงานเจริญเติบโตและดำรงอยู่ได้ในอนาคต กับการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของหน่วยงาน

5.2 แผนยุทธวิธี (Tactical Planning) เป็นแผนที่เกิดจากการกระทำร่วมกันระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับผู้บริหารระดับกลาง เพื่อให้หน่วยงานธุรกิจก้าวไปสู่ผลสำเร็จที่วางไว้ ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายยุทธวิธีและสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ แผนยุทธวิธี จะมีลักษณะเฉพาะเจาะจงและเป็นกิจกรรม ที่ต้องกระทำโดยหน่วยงานย่อยซึ่งอยู่ภายในหน่วยงาน การวางแผนยุทธวิธีต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตกำหนดของแผนกลยุทธ์ แต่แผนยุทธวิธีจะทำหน้าที่ในการผสมผสานสอดคล้องระหว่างแผนกลยุทธ์ ซึ่งถูกสร้างขึ้น โดยผู้บริหารระดับสูง กับแผนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นแผนระดับล่างและมักเป็นแผนระยะสั้นเข้าด้วยกัน โดยเน้นให้ครอบคลุมในสิ่งที่มีความสำคัญทั้งหมด เช่น ค่าใช้จ่าย รายได้ เวลา และเครื่องมือเครื่องใช้

5.3 แผนปฏิบัติการ (Operational Plans) ใช้อธิบายเป้าหมายในการปฏิบัติงานของหน่วยงานในลักษณะที่เป็นหน้าที่เฉพาะของหน่วยงาน หรือมีลักษณะที่เป็นงานที่ต้องทำเป็นประจำวันต่อวัน การวางแผนปฏิบัติการเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับล่าง ที่จะต้องกระทำตามเป้าหมายปฏิบัติการ และให้สอดคล้องกับแผนยุทธวิธีและแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการจึงมีลักษณะการวางแผนระยะสั้น ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ผู้บริหารสามารถควบคุมได้

6. การจำแนกแผนตามหน้าที่ดำเนินงาน การวางแผน โดยจำแนกตามหน้าที่ดำเนินงาน สามารถจำแนกแผนออกได้เป็น 5 ชนิด ได้แก่

6.1 แผนแม่บท (Master Plan) เป็นแผนที่เกิดจากการรวมแผนทั้งหมดภายในหน่วยงานเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้เห็นถึง โครงสร้างโดยรวมของการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน และใช้เป็นแม่แบบในการวางแผนระดับรองลงไปของกิจการ

6.2 แผนหน้าที่ (Functional Plan) เป็นแผนที่ถูกวางขึ้น เพื่อเฉพาะเจาะจงใช้กับกลุ่มงาน แผนปฏิบัติงานจะเป็นแผนย่อยที่อยู่ในแผนใหญ่ที่เรียกว่า แผนแม่บท แผนปฏิบัติงานจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติทราบว่า หน่วยงานจะต้องทำอะไร ทำอย่างไร และทำเพื่ออะไร ตลอดจนแสดงเป้าหมายสุดท้ายที่คาดหวัง เมื่อปฏิบัติตามแผนทุกอย่างหมดแล้ว การจำแนกการวางแผนตามหน้าที่นี้ สามารถจำแนกแผนย่อยออกได้เป็นแผนด้านบุคลากร แผนด้านการผลิต แผนด้านการตลาด และแผนด้านการเงิน

6.3 แผนงานโครงการ (Project) เป็นแผนที่หน่วยงานทำขึ้น เพื่อตอบสนองนโยบาย เกี่ยวกับกิจกรรมใหญ่ของหน่วยงานเฉพาะครั้ง (เป็นกิจกรรมที่นาน ๆ ทำที มีใช้ทำเป็นประจำสม่ำเสมอ) ซึ่งต้องใช้ปัจจัยเป็นจำนวนมาก จากหน่วยงานต่าง ๆ หลาย ๆ หน่วยงาน การวางแผนงานโครงการจะช่วยให้หน่วยงานย่อยแต่ละหน่วยงานรู้หน้าที่ และความรับผิดชอบของตน มีการประสานสัมพันธ์อันดี ซึ่งจะทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.4 แผนสรุป (Comprehensive Plan) เป็นแผนที่จัดทำขึ้น เพื่อสรุปรวมแผนหน้าที่ ตลอดจนแผนงานโครงการที่หน่วยงานกระทำ โดยอาจจำแนกเป็นหมวดหมู่ หรือจำแนกตามขอบเขตของงานหรือระดับความซับซ้อนในการปฏิบัติ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ การวางแผนประเภทนี้ จะเห็นได้ชัดในการวางแผนบริหารประเทศของรัฐบาล ตัวอย่างเช่น แผนสาธารณสุข แผนการจัดการศึกษา เป็นต้น

6.5 แผนกิจกรรม (Activity Planning) เป็นแผนที่จัดทำขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นตารางเวลาของการปฏิบัติงาน (Schedule) แผนกิจกรรมจะแสดงให้เห็นว่า แต่ละหน่วยงานย่อยในหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมอะไร ในช่วงเวลาใดบ้าง กิจกรรมนั้นจะเริ่มต้นเมื่อไร และจะต้องดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องกับหน่วยงานใดบ้างหรือไม่ เพื่อให้งานนั้นแล้วเสร็จบรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

7. จำแนกตามความถี่ของการนำไปใช้ การจำแนกประเภทของแผนวิธีนี้จะแบ่งแผนออกได้ เป็น 2 ประเภท ดังนี้

7.1 แผนหลัก (Standing Plan) หรืออาจเรียกได้ว่าแผนยืนพื้น แผนถาวร หรือแผนประจำ เป็นแนวคิด หลักการ หรือแนวทางปฏิบัติในการกระทำกิจกรรมบางอย่างภายในหน่วยงาน ซึ่งต้องมีการกระทำซ้ำบ่อย ๆ แผนหลักหรือแผนประจำนี้ จะถูกนำมาใช้ได้หลาย ๆ ครั้ง โดยไม่มีการกำหนดอายุขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกเป็นเกณฑ์ แผนหลักหรือแผนประจำ จึงต้องเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาระหว่างฝ่ายต่าง ๆ

7.2 แผนใช้เฉพาะครั้ง (Single-Use Plan) หมายถึง แผนที่เตรียมขึ้นอย่างเฉพาะเจาะจงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว แล้วจะไม่มีโอกาสเกิดขึ้นอีก (one time Goal) เมื่อบรรลุผลตามที่กำหนดแล้วจะเลิกใช้แผนนั้น ๆ แต่ถ้าสถานการณ์เอื้ออำนวยจะนำกลับมาใช้ใหม่อีกก็ได้

3.5 ความหมายของการวางแผนพัฒนา

นราธิป ศรีราม (2548: 72) กล่าวว่า การวางแผนการพัฒนา หมายถึง การกำหนดแผนการลงทุนที่มีแนวทาง วิธีการ มาตรการต่าง ๆ เพื่อดำเนินการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การสาธารณสุข การเข้าถึงบริการสาธารณสุข

เกื้อ วงศ์บุญสิน (2540:5) กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาให้ครอบคลุมทุกเรื่อง ประกอบด้วย

1. เป้าหมายรวม/การกำหนดนโยบาย
2. การวิจัยและการสร้างทางเลือกต่าง ๆ ในนโยบาย
3. การตัดสินใจด้านทั้งในนโยบายระดับชาติ และในระดับเทคนิควิธีระดับการดำเนินการ และระดับย่อย
4. การวางแผน การวางโครงการ และการจัดสรรทรัพยากร
5. การสร้างโครงการ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล

สรุปได้ว่า นโยบายและแผนการปฏิบัติงาน ควรจะสะท้อนค่านิยมของสังคมไทย โดยทั่ว ๆ ไป ทั้งระดับพื้นฐานที่สุด เป้าหมายสูงสุด ของการวางแผนพัฒนา คือ การปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชากรทั้งหมด ในการจัดแผนพัฒนาที่ทำออกมาจะต้องครอบคลุมทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และประชากร

สนธยา พลศรี (2545:53-54) สรุปว่า เป้าหมายของการวางแผนพัฒนา ควรพัฒนาคนให้มีความสุข คนเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เป็นผู้มิบเทาทาในท้องถิ่น ทั้งเป็นผู้ดำเนินงาน เป็นผู้ได้รับประโยชน์และเป็นผู้สืบทอดการพัฒนา อย่างไม่มีที่สิ้นสุด คนจึงเป็นเป้าหมายสูงสุด (Ultimate Goal) ของการพัฒนาคนให้มีความคุณภาพ คุณภาพ และความสุข คือ

1. การพัฒนาคนให้มีความรู้ คือ ทำให้คนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการประกอบกิจการงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ความรู้ทางการเมืองและความรู้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีวิสัยทัศน์ บุคลิกภาพดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ ใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้
2. การพัฒนาคนให้มีความธรรม คือ ทำให้คนให้เป็นคนดี ทั้งคิดทั้งพูด และการประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องกฎหมายขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. การพัฒนาคนให้มีความสุข คือ การทำให้คนมีความสุข สงบ มีจิตใจดีงาม เยือกเย็น มั่นคง ผ่องใส ไม่มีความเครียด เข้าถึงสัจธรรมของชีวิต มองโลกในแง่ดี

โดยสรุป การวางแผนการพัฒนา คือ การนำข้อมูลปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ส่วนท้องถิ่นมาแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไป เพื่อสนองความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ โดยดำเนินการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อให้ครอบคลุมถึงปัญหา มุ่งพัฒนาไปที่คุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นหลัก

3.6 ขั้นตอนของการวางแผนพัฒนา

ขั้นตอนของการวางแผนพัฒนานั้น ได้มีนักวิชาการ นักพัฒนาและนักสังคมสงเคราะห์เขียนไว้มากมาย ตั้งแต่การกล่าวถึงขั้นตอนหลักกว้าง ๆ รวมไปถึงการแยกรายละเอียดเป็นขั้นตอนย่อย เมื่อพิจารณาเนื้อหาแล้วจะเห็นว่า การกล่าวถึงขั้นตอนดังกล่าว ไม่แตกต่างกันในสาระสำคัญมากนัก เพียงแต่มีการขยายความและอธิบายส่วนปลีกย่อยที่แตกต่างกัน และที่สำคัญขั้นตอนต่าง ๆ นั้น แสดงให้เห็นถึงประเภทและลักษณะของการวางแผนที่จัดทำกันระดับไหนด้วย

ขั้นตอนการวางแผนการพัฒนาโดยแจกแจงรายละเอียดให้เห็นการเริ่มให้ประชาชนรับรู้ รวมไปถึงขั้นลงมือปฏิบัติ และติดตามผล (ไพรัตน์ เตชะรินทร์, 2524: 49) โดยรายละเอียดดังนี้

1. การเข้าใจปัญหาและค้นหาปัญหาโดยร่วมกับประชาชน
2. การอภิปรายถกเถียงสภาพปัญหาและพิจารณาความสำคัญของปัญหาที่ควรแก้ไข

3. กำหนดเป้าหมายและแนวทางแก้ปัญหาพร้อมกับชุมชน และหาแนวทางที่บรรลุเป้าหมาย
4. แสวงหาแหล่งทรัพยากร พิจารณาความสามารถของชุมชนก่อนว่าจะมีทรัพยากรที่จะใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงไร แล้วจึงขอความช่วยเหลือจากภายนอก
5. เลือกสรรวิธีการแก้ไขปัญหามือผู้จัดจำกัดของทรัพยากรแล้วตัดสินใจว่าจะเลือกการแก้ไขปัญหาคด้วยวิธีใดดีที่สุด
6. ปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้
7. การติดตามประเมินผลเพื่อทราบผลการดำเนินงาน

3.7 แผนพัฒนาเทศบาล

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ โดยต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงโดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น

3.7.1 ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

3.7.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

- 1) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเทศบาลในอนาคต
- 2) เพื่อให้เทศบาลมีกรอบและนโยบายในการพัฒนาตำบล

3.7.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 16 ได้กำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังต่อไปนี้

- 1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

- 2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทาง และข้อมูล นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

- 3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

- 4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

3.7.4 ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

- 1) เป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการพัฒนาของเทศบาล
- 2) เทศบาลมีแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจนและสะดวกในการติดตามและประเมินผล

3.8 ประเภทของแผนพัฒนาเทศบาล

ประเภทของแผนพัฒนาตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แผนพัฒนาสามปี

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้นิยามแผนพัฒนาสามปีว่า แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวนำครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนและปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติโดยมีหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าว จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาที่หนึ่ง จะมีโครงการ/กิจกรรม ได้มากกว่า โครงการ/กิจกรรม ที่จะต้องมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด

นอกจากนั้น แผนพัฒนาสามปีเป็นแผนที่มีความสำคัญใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยการนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไปจัดทำงบประมาณเพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

- เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยง และสอดคล้องกันกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และการจัดทำงบประมาณประจำปี

- เพื่อแสดงแนวทางในการพัฒนาในช่วงสามปีที่มีความสอดคล้อง และสามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

- เป็นการเตรียมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปี และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

2. แผนพัฒนาประจำปี แผนพัฒนาประจำปี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 เพื่อเป็นการเตรียมโครงการต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปี และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

2.2 เพื่อแสดงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนา 5 ปี และการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.3 เพื่อแสดงจุดหมายและแนวทางในการพัฒนาของปีนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร โดยจะต้องสอดคล้อง และสามารถสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

การวางแผนพัฒนาประจำปี ถือว่าเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัดทั้งด้านระยะเวลา บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ เพราะได้มีการวางแผนทางในการใช้ทรัพยากรทุก ๆ ด้านไว้ก่อนแล้ว โดยเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี ได้เน้นในเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นหลักการพัฒนา เพื่อนำมาคัดเลือกและจัดทำรายละเอียดแผนงาน โครงการให้ตอบสนองต่อปัญหา ความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ แผนพัฒนาประจำปียังเป็นมาตรการหนึ่ง ที่แสดงถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างแผนพัฒนาประจำปีกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาลตำบลอีกด้วย อีกทั้งการวางแผนยังมีประโยชน์กับการบริหาร ดังนี้

1. ทำให้การบริหารงานขององค์กรมีจุดหมายและแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน
2. ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีกระบวนการที่แน่นอน
3. ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
4. ทำให้เกิดการประสานการดำเนินงานและลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

3.9 กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น

การบริหารการพัฒนาท้องถิ่น ในประเทศไทย เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คู่ควรผิชอบพื้นที่ โดยแต่ละองค์กรมีอำนาจบริหารและดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยทั่วไปแล้วกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นมี 3 ขั้นตอน คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

3.10 การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 29 และข้อ 30 ได้กล่าวถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอและนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุ และแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบของการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการจะกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น ๆ การจัดทำแผนพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ของข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

แผนพัฒนาเทศบาลนั้น ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล ซึ่งมีลักษณะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาลที่แสดงถึงยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของเทศบาล และแผนพัฒนาเทศบาล 3 ปี ซึ่งมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานและโครงการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ ในช่วงระยะเวลา 3 ปี โดยมีการทบทวนใหม่ทุกปี

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล จัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาของเทศบาล รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยนำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา จากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล
3. คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสนอนายกเทศมนตรี
4. นายกเทศมนตรีพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

3.11 การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ

หลังจากที่นายกเทศมนตรีพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล และแผนพัฒนาเทศบาล 3 ปีแล้ว จะต้องแจ้งสภาเทศบาล คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นเทศบาลทราบ โดยทั่วกันภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่า 30 วัน

เมื่อประกาศใช้แผนพัฒนาเทศบาล 3 ปีแล้ว เทศบาลจะนำแผนพัฒนา 3 ปีมาใช้เป็นกรอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา 3 ปี โดยจัดทำเป็นแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1. คณะกรรมการการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล รวบรวมแผนงาน โครงการพัฒนาของเทศบาล หน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ของเทศบาลแล้วจัดทำร่างแผนการดำเนินงานเสนอคณะกรรมาธิการพัฒนาเทศบาล

2. คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลพิจารณาร่างแผนการดำเนินงานแล้วเสนอ นายกเทศมนตรีประกาศเป็นแผนการดำเนินงาน และปิดประกาศให้ประชาชนทราบ โดยทั่วกัน ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ประกาศ โดยประกาศไว้อย่างน้อย 30 วัน

3.12 การติดตามและประเมินผลการพัฒนา

ในขั้นตอนการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเทศบาล นายกเทศมนตรีจะแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาล ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าส่วนการบริหาร และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล ดังนี้

1. กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล
2. ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล
3. รายงานผลและเสนอความเห็นต่อนายกเทศมนตรี

ทั้งนี้ เทศบาลอาจมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลได้ เมื่อนายกเทศมนตรีได้รับรายงานการติดตามและประเมินผลพัฒนาเทศบาลแล้ว ก็จะนำเสนอต่อสภาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล และประกาศให้ประชาชนทราบทั่วกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3.13 ปัญหาและข้อจำกัดของการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

1. ขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา
2. บุคลากรของเทศบาล ยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดแผน
3. การจัดทำแผนพัฒนาส่วนใหญ่ เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่นับด้านอื่นๆ
4. แผนพัฒนายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในส่วนท้องถิ่น
5. การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากระบบของเทศบาล ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน และในส่วนของประชาชนเอง ก็ยังขาดความสนใจในกิจกรรมของเทศบาล
6. เทศบาลตำบลโดยส่วนใหญ่ ไม่มีการบริหารกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนา

4. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทศบาลตำบลนาแหรง

4.1 ความเป็นมาของเทศบาลตำบล

เทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คน ที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาล

เทศบาลตำบลมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความสะอาด สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิงและกู้ภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่น ๆ ได้ตามสมควร

เทศบาลตำบล โดยทั่วไปมีชื่อตามตำบลที่เทศบาลตั้งอยู่ แต่ก็มีหลายแห่ง (ส่วนใหญ่จะเป็นเทศบาลตำบลที่ได้รับการยกฐานะขึ้นมาจากสุขาภิบาล) ที่ไม่ได้ใช้ชื่อของตำบลหรืออำเภอที่ตั้งเทศบาลเป็นชื่อ เช่น เทศบาลตำบล กม.5 ที่ตั้งอยู่ในตำบลอ่าวน้อย อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากนี้ เทศบาลตำบลแห่งหนึ่ง ๆ อาจมีเขตครอบคลุมพื้นที่ตำบลอันเป็นที่ตั้งเทศบาลแห่งนั้นทั้งตำบล หรือครอบคลุมพื้นที่เพียงบางส่วนของตำบล ส่วนพื้นที่ตำบลเดียวกันซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาลนั้นจะอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างสำหรับพื้นที่ชนบท) หรือบางครั้งเขตเทศบาลยังอาจครอบคลุมไปถึงพื้นที่บางส่วนหรือทั้งหมดของตำบลอื่นที่อยู่ข้างเคียงก็ได้

หากท้องถิ่นที่เป็นเทศบาลตำบลเจริญเติบโตขึ้นจนมีประชากรถึง 10,000 คน และมีรายได้พอควร อาจได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดกลาง) ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่และความเป็นอิสระมากขึ้น และเขตเทศบาลก็อาจขยายออกไปตามชุมชนเมืองที่ขยายตัวโดยยุบองค์การบริหารส่วนตำบลข้างเคียงที่กลายสภาพจากชนบทเป็นเมืองเข้ามารวมด้วย แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ

ปัจจุบัน ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 มีเทศบาลตำบลทั้งสิ้น 2,233 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย: 2559)

4.2 โครงสร้างของเทศบาลตำบล

เทศบาลตำบล ประกอบด้วยองค์กร 2 องค์กร คือ สภาเทศบาล และคณะผู้บริหาร

- สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลที่ราษฎรเลือกตั้ง จำนวน 12 คน มีหน้าที่ ตราเทศบัญญัติ อนุมัติงบประมาณและพิจารณาตามที่กฎหมายกำหนด และตรวจสอบควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร

- ฝ่ายบริหาร คือ นายกเทศมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง เป็นผู้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน ที่ปรึกษาและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล

1. ตราเทศบัญญัติของเทศบาล
2. ควบคุมการบริหารงานของคณะเทศมนตรี
3. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรี
4. พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ
5. พิจารณาให้ความเห็นชอบเรื่องต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารท้องถิ่น

1. ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย
2. อำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะผู้บริหาร
3. อำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

โครงสร้างส่วนการบริหารงานเทศบาลตำบล แบ่งออกเป็น

1. ฝ่ายบริหาร : มีนายกเทศมนตรี เป็นผู้บริหารและกำหนดนโยบายให้เป็นไปตามอำนาจ หน้าที่ของเทศบาล และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานเทศบาลและลูกจ้าง

2. ฝ่ายประจำ : มีปลัดเทศบาล เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้าง รองจากนายกเทศมนตรี โดยปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายที่นายกเทศมนตรีกำหนดและมอบหมาย และปฏิบัติงานประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของราชการ

โดยแบ่งส่วนบริหารต่างๆ ออกเป็น 1 สำนัก 5 กอง ดังนี้

1. สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านงานธุรการ งานการ เจ้าหน้าที่ งานทะเบียนราษฎร งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานรัฐพิธี ราชพิธีและวันสำคัญต่าง ๆ รับผิดชอบ งานราชการทั่วไปในเทศบาล ดูแลรักษาเตรียมการให้บริการ เรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ภายในสำนักงาน งานกิจการสภา และงานอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดไว้เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

2. กองคลัง มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานคลัง งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) งานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน และงานผลประโยชน์ ฯลฯ
3. กองช่าง มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านธุรการ งานวิศวกรรม งานสาธารณูปโภค งานสวนสาธารณะ งานสูบน้ำ งานจัดสถานที่และไฟฟ้าสาธารณะ ฯลฯ
4. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านธุรการ งานสุขาภิบาลอนามัยและสิ่งแวดล้อม งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ งานสัตว์แพทย์ และงานส่งเสริมสุขภาพ ฯลฯ
5. กองการศึกษา มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านธุรการ งานบริหารงานศึกษา (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) งานกิจกรรมเด็ก เยาวชนและการศึกษานอกโรงเรียน งานส่งเสริมประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และงานพัฒนาชุมชน ฯลฯ
6. กองวิชาการและแผนงาน มีหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านธุรการ งานวิเคราะห์นโยบายและแผน งานจัดทำงบประมาณ งานนิติการ และงานประชาสัมพันธ์

4.3 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 ได้กำหนดหน้าที่ของเทศบาลไว้โดยแบ่งตามประเภทของเทศบาล และเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะให้ประชาชนได้มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของราชการ เพื่อให้ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาล โดยประชาชนมากยิ่งขึ้น จึงสมควรประกาศโครงสร้างและการจัดหน่วยงาน อำนาจหน้าที่วิธีการดำเนินงานและสถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบล ดังต่อไปนี้ ดังนี้

- ข้อ 1. เทศบาลตำบลนาแห้ว มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้
 - 1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
 - 1.2 ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
 - 1.3 รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 1.4 ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
 - 1.5 ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
 - 1.6 ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

- 1.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 1.8 บำรุงศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- 1.9 หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล
- นอกจากนี้เทศบาลตำบลนาแหง อาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาลตำบลนาแหงภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ดังนี้

- (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (9) เทศพาณิชย์

ข้อ 2. เทศบาลตำบลนาแหง มีโครงสร้างการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

- 2.1 สภาเทศบาลตำบลนาแหง ประกอบด้วย ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล เลขานุการสภาเทศบาล และสมาชิกสภาเทศบาล
- 2.2 คณะเทศมนตรี ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีกับเทศมนตรีอื่นอีกสองคน
- 2.3 พนักงานเทศบาล มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชา (ดูแลแผนผังโครงสร้างและเอกสารแนบท้าย)

ข้อ 3. อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของสภาเทศบาลตำบลนาแหง และคณะเทศมนตรีตำบลนาแหง โดยสรุปดังต่อไปนี้

- 3.1 อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลตำบลนาแหง
- 3.1.1 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างเทศบัญญัติ
 - 3.1.2 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรี ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาเทศบาล
 - 3.1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรี ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย

3.2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลนาแหร่ง

3.2.1 รับผิดชอบงานนโยบายหรืองานอื่นใดที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งระบุไว้ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการโดยเฉพาะ

3.2.2 ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเกี่ยวกับการวินิจฉัยปัญหาและสั่งการให้ใช้หลักการแบ่งอำนาจและหน้าที่ ตามลักษณะของเรื่อง ดังต่อไปนี้

ก. นายกเทศมนตรี

(1) ในเรื่องเกี่ยวกับสภาเทศบาล หรือสมาชิกสภาเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล

(2) เรื่องที่จะต้องรายงานต่ออำเภอ หรือจังหวัด หรือกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี

(3) เรื่องที่กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับระบุไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(4) เรื่องเกี่ยวกับการออกเทศบัญญัติ หรือยกเลิกแก้ไขเพิ่มเติมเทศบัญญัติที่มีอยู่แล้ว

(5) เรื่องที่ดำริขึ้นใหม่ซึ่งอาจจะต้องมีโครงการหรือแผนการหรือระเบียบการขึ้นใหม่

(6) เรื่องซึ่งปลัดเทศบาลเห็นเป็นปัญหาหรือเป็นกรณีพิเศษที่ควรได้รับการวินิจฉัยจากนายกเทศมนตรี

(7) เรื่องซึ่งนายกเทศมนตรีมีอำนาจสั่งการโดยเฉพาะ

(8) เรื่องที่ปลัดเทศบาลเห็นสมควรเสนอเพื่อทราบ

ข. รองนายกเทศมนตรี

(1) เรื่องที่รองนายกเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี มอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในงานประเภทใดโดยเฉพาะ

(2) เรื่องที่จะต้องรายงานต่อนายกเทศมนตรี

(3) เรื่องที่กฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับระบุไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรองนายกเทศมนตรี

ข้อ 4. การบริหารกิจการของเทศบาล ให้ทำในนามของนายกเทศมนตรี ถ้านายกเทศมนตรีไม่อาจบริหารกิจการได้ ให้นายกเทศมนตรีทำคำสั่งตั้งรองนายกเทศมนตรีให้ทำการแทน

เทศบาลตำบลนาแห้ว มีพนักงานเทศบาล โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชา พนักงานประจำ ตลอดจนคนงานหรือลูกจ้าง และรับผิดชอบในงานประจำทั่วไปของเทศบาล โดยแบ่งการบริหารงานเป็นส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

1. สำนักปลัดเทศบาล
2. กองคลัง
3. กองช่าง
4. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
5. กองการศึกษา

ภารกิจของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมจนฉบับที่ 11 พ.ศ. 2543) มาตรา 50 ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีการบำรุงทางบกและทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. หน้าที่อื่นตามกฎหมายบัญญัติ ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา 51 ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
4. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
7. ให้มีการบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

9. เทศพาณิชย์

4.4 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบล

ประวัติความเป็นมา ตำบลนาแหร่งเป็น 1 ใน 4 ตำบลของอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยตำบลนาแหร่งได้แยกออกจากตำบลกะหรอ เมื่อปี พ.ศ. 2538 โดยการจัดตั้งเป็นตำบลใหม่ แยกหมู่บ้านจากตำบลเดิมมา 7 หมู่บ้าน ใช้ชื่อว่า ตำบลนาแหร่ง ซึ่งเป็นชื่อเก่าแก่ของหมู่บ้านหนึ่งในตำบล ตามประวัติศาสตร์เล่ากันว่าเป็นหมู่บ้านที่มีต้นแหร่งและนาอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนาแหร่ง” และจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนาแหร่ง เมื่อปี พ.ศ. 2539 และได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลนาแหร่งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2555 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน 2555

เทศบาลมีเนื้อที่ทั้งหมด 125.45 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและมีภูเขาบางส่วนทางทิศตะวันตกของตำบล

1. ที่ตั้ง อาณาเขต

เทศบาลตำบลนาแหร่งตั้งอยู่เลขที่ 9 หมู่ที่ 2 ตำบลนาแหร่ง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอนบพิตำ ประมาณ 6 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ

2. สภาพทั่วไป

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ด้านการคมนาคม มีถนนสายหลักในตำบลจำนวน 2 สาย คือ ถนนทางหลวงหมายเลข 4016 สายนครศรีฯ - นบพิตำ และถนนลาดยางสายท่าศาลา - โรงเหล็ก

- สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ

ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ มีระบบประปาภูเขา และระบบประปาของหมู่บ้าน หอกระจายข่าวในแต่ละหมู่บ้าน และโรงงานอุตสาหกรรม

- แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

มีคลอง จำนวน 16 สาย และห้วย จำนวน 23 สาย สำหรับใช้ในการเกษตร

2.2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยสัตว์ป่า และพืชพันธุ์ไม้นานาชนิด เนื่องจากพื้นที่ส่วนหนึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาหลวง คือวนอุทยานแห่งชาติ ยอดเหลือง ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 9 และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแรธาตุหลากหลายชนิด ได้แก่ แร่เฟลสปาร์ แร่แบไรต์ และหินปูน

2.3 ด้านเศรษฐกิจ

- อาชีพ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาแหงส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตร รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง และกลุ่มธุรกิจอาชีพ และอาชีพรับราชการต่าง ๆ
- รายได้ ประชาชนในเขตเทศบาลมีการประกอบอาชีพของประชากรโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป รับราชการและอื่น ๆ ซึ่งรายได้โดยเฉลี่ยทั้งตำบลของประชาชนตำบลนาแหง จำนวน 56,476 บาท ต่อคนต่อปี (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2559 จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพบพิงค์)

2.4 ด้านสังคมและด้านการเมืองการบริหาร

- ด้านสังคม เขตการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านท่าพุด	หมู่ที่ 6 บ้านย่านยาว
หมู่ที่ 2 บ้านวังเลา	หมู่ที่ 7 บ้านคลองโชน
หมู่ที่ 3 บ้านนาแหง	หมู่ที่ 8 บ้านหน้าถ้ำ
หมู่ที่ 4 บ้านในตุล	หมู่ที่ 9 บ้านยอดเหลือง
หมู่ที่ 5 บ้านนานอน	
- ด้านการศึกษา

มีโรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน 3 แห่ง
มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 1 แห่ง
- ด้านศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่ของตำบลนาแหงนับถือศาสนาพุทธ นอกจากนั้นก็มีศาสนาคริสต์และอิสลาม ซึ่งมีอยู่บ้างเป็นส่วนน้อย และมีวัดทั้งหมด 4 แห่ง
- ด้านประชากร

เทศบาลตำบลนาแหงมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,457 คน 2,219 หลังคาเรือน เป็นชาย 3,748 คน เป็นหญิง 3,709 คน (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอพบพิงค์ ณ เดือนกรกฎาคม 2559)
- ด้านการสาธารณสุข มีโรงพยาบาลประจำอำเภอ จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลพบพิงค์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพศาล เรื่องวิรุจนากุล (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษา รายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง แตกต่างกัน และพบว่าปัจจัยด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร กระบวนการและช่องทางในการมีส่วนร่วมและคุณค่าจิตสาธารณะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ฉันทพงศ์ พลภักดี (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ต่ำนี้ ด้านการเสนอข้อมูลเพื่อตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ ความคิดเห็นข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ให้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาครบถ้วนร้อยเปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือ ให้มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น

สุทธาสินี ทวิชศรี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ” ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด
2. ปัจจัยที่มีส่วนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลพนา อำเภอพนา จังหวัดอุบลราชธานี มากที่สุดคือ ปัจจัยด้านนักพัฒนา

3. ปัญหาที่พบบ่อย คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่สม่ำเสมอ ไม่มีการสำรวจความต้องการของประชาชนอย่างชัดเจนในการจัดทำโครงการ ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานมีน้อย ขาดการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบแนวทางแก้ไข คือ ควรมีการออกไปประชาสัมพันธ์กับชาวบ้านบ่อยๆ สำรวจความต้องการของประชาชนอย่างชัดเจนในการจัดทำโครงการ ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ธงชัย ชมมี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปีของผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพร้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีตำแหน่งผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพร้าว มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปีของผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพร้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีส่วนร่วมอันดับหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา อันดับที่สอง คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม อันดับที่สาม คือ การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

สมบัติ ทัพธานี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ในขณะที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

2.1 จำแนกตามเพศ โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้ง 4 ด้าน

2.2 จำแนกตามช่วงอายุ โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้ง 4 ด้าน

2.5 จำแนกตามรายได้ โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้ง 4 ด้าน

กฤษฎาภรณ์ ยูงทอง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเทศบาลตำบลนาजू อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาजू ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดและน้อยที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มากที่สุด คือ

เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการ และน้อยที่สุด คือ เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแผน/โครงการของชุมชนต่อที่ประชุมประชาคม 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มากที่สุด คือ การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ กิจกรรมของเทศบาลไปดำเนินการ และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์ แรงงานแก่เทศบาลในการพัฒนา 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มากที่สุด คือ เทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวกับงานด้านแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริมการฝึกหัดอาชีพ และน้อยที่สุด คือ เทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ให้กับประชาชน และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มากที่สุด คือ เทศบาลได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ

ณัฐยาณี บุญทองคำ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยทุกด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ น้อยที่สุด ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประเด็นที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดและน้อยที่สุดในแต่ละด้านมีดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด คือ การร่วมประชุมเมื่อมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน โดยส่วนร่วม และน้อยที่สุด คือ การร่วมคิดเพื่อกำหนดหลักการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มากที่สุด คือ การร่วมประชุมในการจัดทำร่างแผนพัฒนาตำบล และน้อยที่สุด คือ การร่วมเป็นกรรมการพัฒนาตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากโครงการกิจกรรมในแผนพัฒนาตำบล และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มากที่สุด คือ การรับทราบการสรุปผลการดำเนินงาน การประเมินผลการพัฒนา และน้อยที่สุด คือ การร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาตำบล โดยประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดรชนี สระบัว (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนามีระดับสูง รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การริเริ่มการพัฒนา ด้านการประเมินผลและด้านการดำเนินการ ตามลำดับ

เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพต่างกันไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในพัฒนาแผนชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นให้ประชาชน ควรรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน และควรให้ประชาชนมีโอกาสนำไปมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลของแผนชุมชน

ยุทธนา เกียววานิช (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. ในเขตอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการปกครองท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดทำแผนพัฒนา มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ในส่วนของกรประชาสัมพันธ์ สถานที่และระยะเวลาที่สนับสนุนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะ คือควรมีการศึกษาถึง อบต. ในเขตอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดอื่น ๆ และในเขตอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนานโยบายในระดับต่อไป และหากมีการศึกษาเปรียบเทียบในระหว่างหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานราชการอื่น จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเพื่อให้เห็นความแตกต่างที่สอดคล้องกันได้จากนั้นก็ยังสามารถเสนอว่า ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการทำวิจัยเชิงประมาธ ซึ่งจะสามารถทำให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

นรา ศรีวงษา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โศกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โศกสว่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพการสมรส ระยะเวลาการอยู่อาศัย และการรับรู้ข่าวสาร ต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โศกสว่าง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

โดยสรุป ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โศกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โศกสว่าง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรรักษาไปเป็นข้อสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โศกสว่าง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

รจนา น้อยปลุก (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภोज้าห่ม จังหวัดลำปาง ผลการศึกษพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภोज้าห่ม จังหวัดลำปาง ผู้ตอบคำถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาต่ำกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนมีอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรส่งเสริมความเข้าใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม และองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่มควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

จารุวรรณ วิภาทานัง (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลนาควน อำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.21, \sigma = 0.38$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\mu = 3.83, \sigma = 0.70$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ ($\mu = 3.25, \sigma = 0.56$) ด้านการมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและการตัดสินใจ ($\mu = 3.07, \sigma = 0.42$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\mu = 2.68, \sigma = 0.57$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จำแนกตามตำแหน่งและหมู่บ้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าความถี่สูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ และสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

ฐิติพงศ์ โกศลันต์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงมาก 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ระดับสูง 2 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ สำหรับข้อเสนอแนะ คือ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ควรต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดคุณภาพและประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

โสภิตา ศรีนุ่น (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบีตง จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปวส. ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท/เดือน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบีตง จังหวัดยะลา อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ และพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพ แตกต่างกัน

มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาและรายได้ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. แหล่งข้อมูลในการศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. ระยะเวลาในการศึกษา

1. รูปแบบการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการศึกษาวิจัยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วม และปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 กำหนดกรอบแนวคิดปัญหาและวัตถุประสงค์ในการวิจัย
- 1.3 กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 1.4 สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
- 1.5 นำเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 1.6 ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการศึกษา (Try out)

- 1.7 ดำเนินการส่งเครื่องมือให้กลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.8 วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
- 1.9 สรุปและรายงานผลการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 7,457 คน (สำนักทะเบียนอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2559)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 378 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ด้วยสูตรของยามานะ (Yamane, 1973: 125) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05 ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน ขนาดของประชากร (7,457 คน)
 e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนที่กำหนด (.05)

แทนค่าในสูตร จะได้ดังนี้

$$n = \frac{7,457}{1+(7,457)(0.05)^2}$$

$$n = \frac{7,457}{19.73}$$

$$n = 377.95 \approx 378$$

จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เท่ากับ 378 คน

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งประชากรออกเป็นพวกย่อยๆ หรือเรียกว่าแบ่งชั้น (Strata) แล้วสุ่มตัวอย่างจากทุกพวกออกมาตามสัดส่วนมากน้อยของแต่ละพวก แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) อีกครั้งหนึ่งโดยการจับสลากแบบไม่ใส่กลับ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชาชนเขตพื้นที่	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านท่า	583	29
หมู่ที่ 2 บ้านวังเลา	813	41
หมู่ที่ 3 บ้านนาเห	1,481	75
หมู่ที่ 4 บ้านในตุล	1,188	60
หมู่ที่ 5 บ้านนา	716	36
หมู่ที่ 6 บ้านย่าน	755	38
หมู่ที่ 7 บ้านคลอง	446	24
หมู่ที่ 8 บ้านหน้า	672	34
หมู่ที่ 9 บ้านยอด	803	41
รวม	7,457	378

3. แหล่งข้อมูลในการศึกษา

แหล่งข้อมูลในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นโดยการแจกแบบสอบถามกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองท้องถิ่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากบทความ บทสัมภาษณ์ เอกสารขององค์กร เอกสารวิชาการ วารสาร นิตยสาร รวมทั้งเว็บไซต์ เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมและผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน โดยนำผลที่ได้มาทำการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแตกต่าง ความคล้ายคลึงกันระหว่างผลการศึกษาที่ได้และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

4.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการศึกษา โดยศึกษาเอกสารวิชาการและผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแห้ว อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

4.1.3 สร้างเครื่องมือจากกรอบเนื้อหาในคำนิยามของศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

4.1.4 เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ โดยจะต้องได้ค่า IOC เท่ากับ 0.66-1 จึงจะถือว่าใช้ได้

4.1.6 นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิไปทดสอบความเชื่อมั่น ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยให้กรอกแบบสอบถามเหมือนกับการใช้แบบสอบถามในสถานการณ์จริงทุกประการ

4.1.7 นำแบบสอบถามที่ทดสอบมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha-Coefficient) ซึ่งโดยหลักการจะต้องมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงใช้ได้

4.1.8 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปแบบสำรวจรายการ (Check list) ที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน การเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคมและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน เป็นคำถามลักษณะปลายปิด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 ข้อ และความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจำนวน 5 ข้อ ลักษณะเป็นเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยแต่ละข้อจะมีข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลในด้านการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วม และเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท มี 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 45 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนน ดังนี้ (ชุตีระ ระบอบ และคณะ, 2552: 108)

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	4
เห็นด้วยมาก	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล จำนวน 1 ข้อ และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล จำนวน 1 ข้อ โดยจะเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open – Questionnaire) ซึ่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

4.3 การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

4.3.1 การหาความเที่ยงตรง (validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม รวมถึงความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และแก้ไขปรับปรุงให้มีความเที่ยงตรงและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากนั้นจึงนำมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence: IOC) ของแต่ละข้อคำถาม โดยจะต้องได้ค่า IOC เท่ากับ 0.66-1 จึงจะถือว่าใช้ได้ ผลการหาค่าความเที่ยงตรง มีค่า IOC เท่ากับ 0.940 แสดงว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงใช้ได้

4.3.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้ศึกษาจะใช้วิธีการนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดสอบความเชื่อมั่น ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha-Coefficient) ซึ่งโดยหลักการจะต้องมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงใช้ได้ ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.962 แสดงว่า ข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่นที่สูง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

โดยการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในเขตอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ส่งคืนมาให้แก่ผู้ศึกษาโดยตรง และทำการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองเพื่อจะได้ชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบลักษณะของแบบสอบถาม

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

โดยการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลจากบทความ เอกสารขององค์กร เอกสารวิชาการ วารสาร นิตยสาร รวมทั้งเว็บไซต์ เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตลอดจนผลงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ จากนั้นนำมาประมวล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อใช้สร้างเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.2.1 หลังจากได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและนำไปทดลองใช้แล้ว ผู้ศึกษาจะดำเนินการขอหนังสือราชการจากสาขาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

5.2.2 จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากทางสาขาฯ พร้อมแนบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 388 ชุด (เกินไปร้อยละ 10 เพื่อป้องกันการสูญหายหรือตอบไม่ครบ)

5.2.3 ประสานทางโทรศัพท์ขอความร่วมมือไปยังตัวแทน (บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ในเทศบาล) เพื่อช่วยแจกและรวบรวมแบบสอบถามภายในเวลาที่กำหนด

5.2.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นทำการลงรหัสเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และแปลผลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนน้ำหนักทั้งหมด ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	4	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	3	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	2	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	1	คะแนน

2. นำคะแนนเฉลี่ยรายข้อและรายด้านเทียบกับเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรสะอาด, 2548: 100)

3.51 – 4.00	หมายถึงระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
2.51 – 3.50	หมายถึงระดับการมีส่วนร่วมมาก
1.51 – 2.50	หมายถึงระดับการมีส่วนร่วมน้อย
0.51 – 1.50	หมายถึงระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายผล

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ คือ

6.2.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2.2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปนิยมใช้สัญลักษณ์ r แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง และ ρ แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของประชากร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่ใช้วัดขนาดของความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร มี 2 ลักษณะ คือ $-1 \leq r \leq 1$ และ $0 \leq r \leq 1$

การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ดังนี้ (Hinkle D. E. 1998: 118)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

เครื่องหมาย +,- หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ โดยที่หาก

- r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)
- r มีเครื่องหมาย - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

7. ระยะเวลาในการศึกษา

7.1 ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินการศึกษา ตั้งแต่เดือนเดือนกรกฎาคม ถึงเดือน ธันวาคม 2559 รวม 6 เดือน

7.2 ขั้นตอนในการดำเนินงาน

ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงาน

กิจกรรม	กรกฎาคม 2559		สิงหาคม 2559		กันยายน 2559		ตุลาคม 2559		พฤศจิกายน 2559		ธันวาคม 2559	
	1- 15	16- 31	1- 15	16- 31	1- 15	16- 30	1- 15	16- 31	1- 15	16- 30	1- 15	16- 31
1.ศึกษาเอกสาร/ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง		←→										
2.สร้างเครื่องมือ/ ทดลองใช้			←→									
3.เก็บรวบรวม ข้อมูล						←→						
4.วิเคราะห์และ ประมวลผลข้อมูล								←→				
5.สรุปผลและเขียน รายงานฉบับสมบูรณ์										←→		

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้ศึกษาใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อประมวลปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 378 คน โดยกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามครบทุกคน ซึ่งได้รับแบบสอบถามครบถ้วน ทั้งหมด 378 ฉบับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และระยะเวลาที่อาศัย วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ นำเสนอข้อมูลในตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.1 – 4.8

ตารางที่ 4.1 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ

เพศ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	180	47.62
หญิง	198	52.38
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 52.38 ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62

ตารางที่ 4.2 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านอายุ

อายุ	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	104	27.51
31 – 40 ปี	108	28.57
41 – 50 ปี	108	28.57
51 – 60 ปี	52	13.76
มากกว่า 60 ปี	6	1.59
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ อายุ 41 – 50 ปี และอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมา ได้แก่ อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 27.51 และน้อยที่สุด ได้แก่ อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.59

ตารางที่ 4.3 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสถานภาพ

สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
โสด	142	37.57
สมรส	200	52.91
หย่าร้าง	23	6.08
หม้าย (สามี/ภรรยาเสียชีวิต)	13	3.44
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ สถานภาพสมรส จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 52.91 รองลงมา ได้แก่ สถานภาพโสด จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.57 และน้อยที่สุด ได้แก่ สถานภาพหม้าย (สามี/ภรรยาเสียชีวิต) จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.44

ตารางที่ 4.4 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	16	4.23
ประถมศึกษา	37	9.79
มัธยมศึกษาตอนต้น	63	16.67
มัธยมศึกษาตอนปลาย	102	26.98
ปวช.	38	10.05
อนุปริญญา/ปวส.	39	10.32
ปริญญาตรี	74	19.58
สูงกว่าปริญญาตรี	9	2.38
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.98 รองลงมา ได้แก่ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.58 และน้อยที่สุด ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38

ตารางที่ 4.5 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านอาชีพ

อาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
เกษตรกร	156	41.27
รับจ้าง	85	22.49
ค้าขาย	35	9.26
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	46	12.17
รับราชการ	31	8.20
อื่นๆ (ระบุ).....	25	6.61
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ อาชีพเกษตรกร จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 41.27 รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.49 และน้อยที่สุด ได้แก่ อาชีพอื่นๆ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.61

ตารางที่ 4.6 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	112	29.63
5,001 – 10,000 บาท	67	17.73
10,001 – 15,000 บาท	44	11.64
15,001 – 20,000 บาท	80	21.16
สูงกว่า 20,000 บาท	75	19.84
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 29.63 รองลงมา ได้แก่ รายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.16 และน้อยที่สุด ได้แก่ รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.64

ตารางที่ 4.7 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม	ความถี่	ร้อยละ
เป็น	181	47.88
ไม่เป็น	197	52.12
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 52.12 ส่วนที่เหลือเป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 47.88

ตารางที่ 4.8 ความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระยะเวลาที่อาศัย

ระยะเวลาที่อาศัย	ความถี่	ร้อยละ
5 ปี หรือต่ำกว่า	64	16.93
6 – 10 ปี	62	16.40
11 – 15 ปี	33	8.73
16 – 20 ปี	55	14.55
21 ปีขึ้นไป	164	43.39
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัย 21 ปีขึ้นไป จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 43.39 รองลงมา ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัย 5 ปี หรือต่ำกว่า จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.93 และน้อยที่สุด ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัย 11 – 15 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.73

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละ นำเสนอข้อมูลในตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 4.9 – 4.10

ตารางที่ 4.9 ความถี่และร้อยละปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การปกครองส่วนท้องถิ่น (n = 378)	ความถี่	ร้อยละ
1. เทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานประเภท		
ก. ส่วนท้องถิ่น	319	84.39
ข. ส่วนจังหวัด	36	9.53
ค. ส่วนกลาง	16	4.23
ง. ส่วนภูมิภาค	7	1.85
รวม	378	100.00
2. ผู้กำกับดูแลการทำงานของเทศบาลโดยตรง		
ก. นายอำเภอ	94	24.87
ข. ปลัดจังหวัด	70	18.52
ค. ผู้ว่าราชการจังหวัด	181	47.88
ง. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	33	8.73
รวม	378	100.00

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น (n = 378)	ความถี่	ร้อยละ
3. นายกเทศมนตรีมาจาก		
ก. แต่งตั้งโดยประธานสภาเทศบาลตำบล	27	7.14
ข. เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน	266	70.37
ค. ได้รับการคัดเลือกจากสภาเทศบาลตำบล	67	17.73
ง. ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด	18	4.76
รวม	378	100.00
4. ส่วนสำคัญที่สุดในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเทศบาลตำบล		
ก. ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	79	20.90
ข. แผนพัฒนาของเทศบาล	256	67.72
ค. ระเบียบเทศบาลตำบล	30	7.94
ง. แผนอัตรากำลัง	13	3.44
รวม	378	100.00
5. เจ้าหน้าที่งบประมาณของเทศบาลตำบล		
ก. นายกเทศมนตรี	124	32.80
ข. หัวหน้าส่วนการคลัง	69	18.25
ค. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	19	5.03
ง. ปลัดเทศบาลตำบล	166	43.92
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.9 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจว่าเทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานประเภทส่วนท้องถิ่น จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 84.39 มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการทำงานของเทศบาลโดยตรง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 47.88 นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 70.37 ส่วนสำคัญที่สุดในการกำหนดทิศทางการ

พัฒนาเทศบาลตำบล คือ แผนพัฒนาของเทศบาล จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 67.72 และมี ปลัดเทศบาลตำบลเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณของเทศบาลตำบล จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 43.92

ตารางที่ 4.10 ความถี่และร้อยละปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล (n = 378)	ความถี่	ร้อยละ
1. เหตุผลสำคัญที่สุดในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล		
ก. เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาการทำงานของเทศบาลตำบล	193	51.06
ข. เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพการทำงานของประชาชน	93	24.60
ค. เพื่อให้สภาเทศบาลใช้ในการตรวจสอบการทำงานของนายกเทศมนตรี	63	16.67
ง. เพื่อให้นายกเทศมนตรีให้ทำตามนโยบายที่วางไว้	29	7.67
รวม	378	100.00
2. ประธานคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล		
ก. นายกเทศมนตรี	209	55.29
ข. ปลัดเทศบาลตำบล	121	32.01
ค. ประธานประชาคมเทศบาล	16	4.23
ง. ประธานสภาเทศบาล	32	8.47
รวม	378	100.00
3. การวางแผนประเภทที่ประชาชนได้ประโยชน์มากที่สุด		
ก. การวางแผนแบบมีส่วนร่วม	259	68.52
ข. การวางแผนแบบสั่งการ	73	19.31
ค. การวางแผนแบบนโยบาย	26	6.88
ง. การวางแผนจากบนลงล่าง	20	5.29
รวม	378	100.00

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล (n = 378)	ความถี่	ร้อยละ
4. ผู้อนุมัติแผนพัฒนาเทศบาลตำบลประจำปี		
ก. สภาเทศบาล	71	18.78
ข. นายกเทศมนตรี	251	66.40
ค. นายอำเภอ	19	5.03
ง. ผู้ว่าราชการจังหวัด	37	9.79
รวม	378	100.00
5. การใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องดำเนินการ		
ก. จัดเตรียมเงินให้พร้อม	38	10.05
ข. จัดให้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ใช้จ่ายเงินงบประมาณ	55	14.55
ค. จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ	45	11.90
ง. จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ติดตามและ	240	63.50
ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน		
รวม	378	100.00

จากตารางที่ 4.10 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจว่าเหตุผลสำคัญที่สุดในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาการทำงานของเทศบาลตำบล จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 51.06 มีนายกเทศมนตรีประธานคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 55.29 การวางแผนประเภทที่ประชาชนได้ประโยชน์มากที่สุด คือ การวางแผนแบบมีส่วนร่วมจำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 68.52 นายกเทศมนตรีเป็นผู้อนุมัติแผนพัฒนาเทศบาลตำบลประจำปี จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 66.40 และการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 63.50

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบล

3.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาเทศบาลตำบล รวม 3 ด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม ดังปรากฏในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ในภาพรวม

ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	\bar{x}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการประชาสัมพันธ์	2.73	0.48	มาก	3
2. ด้านสถานที่	2.80	0.43	มาก	1
3. ด้านระยะเวลา	2.80	0.44	มาก	2
รวม	2.78	0.39	มาก	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.78$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านระยะเวลา และด้านสถานที่
มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.80$) รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 2.73$)

3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาเทศบาลตำบล จำแนกเป็นรายด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 4.12 –
4.14

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านการประชาสัมพันธ์

ด้านการประชาสัมพันธ์	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมจัดทำ แผนพัฒนาของเทศบาล	2.82	0.80	มาก	1
2. ได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมจัดทำ แผนพัฒนาของเทศบาล โดยผ่านสื่อต่างๆ	2.79	0.70	มาก	2
3. ความชัดเจน/เข้าใจง่ายของการเชิญชวน ที่ได้รับจากสื่อต่างๆ	2.69	0.73	มาก	4
4. ได้รับการเชิญชวนบ่อยครั้งเพียงใด	2.69	0.69	มาก	5
5. การเชิญชวนกระทำล่วงหน้าอย่าง เหมาะสมเพื่อให้ท่านเตรียมตัวก่อนที่จะ เข้าประชุม	2.74	0.67	มาก	3
6. เคยเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนา เทศบาล	2.67	0.70	มาก	6
	2.73	0.48	มาก	

จากตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
($\bar{x} = 2.73$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยได้รับการ
เชิญชวนให้เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 2.82$) รองลงมาคือ ได้รับการ
การเชิญชวนให้เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลโดยผ่านสื่อต่างๆ ($\bar{x} = 2.79$) และเคยเข้าร่วม
ประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.67$)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านสถานที่

ด้านสถานที่	\bar{x}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	อันดับ
7. สถานที่ประชุมเหมาะสมต่อการประชุม จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล	2.82	0.66	มาก	2
8. จำนวนที่นั่งมีเพียงพอต่อจำนวน ผู้เข้าร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลตำบล	2.79	0.60	มาก	4
9. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศ การประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลเหมาะสม	2.79	0.59	มาก	5
10. มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โปรเจกเตอร์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกในประชุมจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลตำบล	2.75	0.64	มาก	6
11. มีระบบแสงเสียงเหมาะสม ฟังชัดเจน ในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบล	2.82	0.59	มาก	3
12. มีการจัดเลี้ยงเครื่องดื่ม อาหารว่าง หรือ อาหารกลางวันในการประชุม จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล	2.84	0.62	มาก	1
	2.80	0.43	มาก	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านสถานที่ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดเลี้ยงเครื่องดื่ม อาหารว่าง หรือ อาหารกลางวันในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 2.84$) รองลงมาคือ มีระบบแสงเสียงเหมาะสม ฟังชัดเจน ในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล และสถานที่ประชุมเหมาะสมต่อการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 2.82$) ส่วนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โปรเจกเตอร์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.75$)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านระยะเวลา

ด้านระยะเวลา	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
13. การกำหนด/ลำดับในส่วนเนื้อหาของการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเหมาะสม	2.83	0.58	มาก	1
14. การใช้เวลาเหมาะสมกับเนื้อหาในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล	2.79	0.59	มาก	5
15. ช่วงเช้าเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการจัดการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล	2.79	0.64	มาก	3
16. ช่วงบ่ายเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการจัดการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล	2.82	0.57	มาก	2
17. ช่วงเย็นเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการจัดการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล	2.79	0.64	มาก	4
	2.80	0.44	มาก	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านระยะเวลา โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.80$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยการกำหนดลำดับในส่วนเนื้อหาของการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.83$) รองลงมาคือ ช่วงบ่ายเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการจัดการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ($\bar{x} = 2.82$) และการใช้เวลาเหมาะสมกับเนื้อหาในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ช่วงเช้าเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการจัดการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล และช่วงเย็นเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการจัดการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.79$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช รวม 5 ด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.80	0.46	มาก	1
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	2.79	0.47	มาก	3
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	2.79	0.41	มาก	4
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	2.73	0.41	มาก	5
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการตรวจสอบ และการประเมินผล	2.80	0.42	มาก	2
รวม	2.78	0.36	มาก	

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.78$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 2.80$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{x} = 2.79$) และด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.73$)

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกเป็นรายด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.16 – 4.20

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ด้านการคิดค้นปัญหาและ สาเหตุของปัญหา	\bar{x}	S.D.	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
1. มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/สาเหตุ ของปัญหาของเทศบาลต่อที่ประชุม คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	2.81	0.60	มาก	3
2. มีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/ สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผน พัฒนาเทศบาลต่อที่ประชุม	2.77	0.60	มาก	5
3. มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้านปัญหา/สาเหตุของปัญหาของ การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลต่อที่ประชุม	2.82	0.61	มาก	1

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ด้านการคิดค้นปัญหาและ สาเหตุของปัญหา	\bar{x}	S.D.	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
4. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลต่อที่ประชุม	2.80	0.58	มาก	4
5. มีส่วนร่วมในการในการตัดสินใจเลือก ปัญหา/สาเหตุของปัญหาของการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลต่อที่ประชุม	2.82	0.57	มาก	2
	2.80	0.46	มาก	

จากตารางที่ 4.16 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.80$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา/สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลต่อที่ประชุมกับการมีส่วนร่วมในการในการตัดสินใจเลือกปัญหา/สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลต่อที่ประชุม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ $(\bar{x} = 2.82)$ รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/สาเหตุของปัญหาของเทศบาล ต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ($\bar{x} = 2.81$) และมีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลต่อที่ประชุม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.77$)

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ได้ร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาลให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาล	2.78	0.63	มาก	3
2. ได้เข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	2.84	0.62	มาก	1
3. ได้เข้าร่วมในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำแผนพัฒนา	2.76	0.61	มาก	4
4. ได้ร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	2.75	0.62	มาก	5
5. ได้ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ ข้อจำกัด และศักยภาพในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล	2.81	0.60	มาก	2
	2.79	0.47	มาก	

จากตารางที่ 4.17 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ พบว่า โดยรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.79$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยได้เข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.84$) รองลงมา คือ ได้ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ ข้อจำกัด และศักยภาพในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ($\bar{x} = 2.81$) และ ได้ร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.75$)

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา/สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	2.83	0.60	มาก	1
2. ได้ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล	2.72	0.63	มาก	8
3. ได้ร่วมกับเทศบาลในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล	2.81	0.53	มาก	3
4. ได้ร่วมวางแผนในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล	2.73	0.62	มาก	7
5. มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ในการแผนพัฒนาของเทศบาล	2.77	0.59	มาก	6
6. มีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการกิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาของเทศบาล	2.83	0.53	มาก	2
7. มีส่วนร่วมในการนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นปัญหา เพื่อสามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	2.78	0.60	มาก	5

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
8. ได้เข้าร่วมประชาคมเพื่อจัดทำร่าง แผนพัฒนาเทศบาล	2.79	0.54	มาก	4
9. ได้ร่วมจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ตำบล	2.83	0.59	มาก	1
	2.79	0.41	มาก	

จากตารางที่ 4.18 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.79$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา/สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล มีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการกิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาของเทศบาล และได้ร่วมจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.83$) รองลงมาคือ ได้ร่วมกับเทศบาลในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ($\bar{x} = 2.81$) และได้ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.72$)

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วม ในการแบ่งปันผลประโยชน์	\bar{x}	S.D.	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
1. เมื่อแผนพัฒนาดำเนินการไปแล้ว ทำให้ คุณภาพชีวิตและชุมชนดีขึ้น	2.83	0.55	มาก	2
2. แผนพัฒนาสามารถจะตอบสนองความ ต้องการของท้องถิ่นในเขตเทศบาลได้	2.41	0.63	น้อย	4
3. แผนพัฒนาสามารถแก้ไขปัญหาของ ท้องถิ่นในเขตเทศบาลได้	2.83	0.53	มาก	3
4. แผนพัฒนาที่เทศบาลได้กำหนดมีความ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการของประชาชนในท้องถิ่น	2.84	0.56	มาก	1
	2.73	0.41	มาก	

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.73$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ข้อ โดยแผนพัฒนาที่เทศบาลได้กำหนดมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{x} = 2.84$) รองลงมาคือ เมื่อแผนพัฒนาดำเนินการไปแล้ว ทำให้คุณภาพชีวิตและชุมชนดีขึ้น และแผนพัฒนาสามารถแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในเขตเทศบาลได้ ($\bar{x} = 2.83$) ส่วนแผนพัฒนาสามารถจะตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในเขตเทศบาลได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.41$)

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล	\bar{x}	S.D.	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
1. ได้เข้าร่วมในการติดตามประเมินผล ของแผนพัฒนาเทศบาล	2.80	0.52	มาก	3
2. ได้ติดตามการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาตามที่เทศบาลได้ประกาศไว้	2.83	0.55	มาก	2
3. ได้รับทราบถึงผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาตามที่เทศบาลได้ประกาศไว้	2.78	0.55	มาก	4
4. ได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ แสดง ความคิดเห็นต่างๆ และมีโอกาสขอรับ ทราบข้อมูลข่าวสารจากทางเทศบาล หากเห็นว่าการทำงานของเทศบาล ไม่มีความโปร่งใส	2.83	0.56	มาก	1
5. ได้เข้าร่วมรับฟังการประชุม สภาเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ	2.76	0.61	มาก	5
	2.80	0.42	มาก	

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.80$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยได้ติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตามที่เทศบาลได้ประกาศไว้ และได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ แสดงความคิดเห็นต่างๆ และมีโอกาสขอรับทราบข้อมูลข่าวสารจากทางเทศบาล หากเห็นว่าการทำงานของเทศบาล ไม่มีความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.83$) รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมในการติดตามประเมินผล ของแผนพัฒนาเทศบาล ($\bar{x} = 2.80$) และได้เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.76$)

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

5.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับต่ำ ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ผลการทดสอบการมีส่วนร่วมของประชาชนในจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.80	0.46	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและ ตัดสินใจ	2.79	0.47	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	2.79	0.41	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน ผลประโยชน์	2.73	0.41	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล	2.80	0.42	มาก
รวม	2.78	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

5.2 การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ในด้านความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยสนับสนุนด้านอื่นๆ ในการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตัวแปร	r	p-value
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ	0.764	0.000
– การมีส่วนร่วม		
ด้านการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ – การมีส่วนร่วม	0.752	0.0000
ด้านสถานที่ – การมีส่วนร่วม	0.774	0.000
ด้านระยะเวลา – การมีส่วนร่วม	0.758	0.000
ด้านผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปกครองส่วนท้องถิ่น	0.756	0.000
– การมีส่วนร่วม		
ปัจจัยที่สนับสนุน – การมีส่วนร่วม	0.871	0.000

จากตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.871 ซึ่งเป็นค่าบวก และเข้าใกล้ 1 ดังนั้น ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.764 ด้านการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.752 ด้านสถานที่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.774 ด้านระยะเวลา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.758 และด้านผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปกครองส่วนท้องถิ่น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.756 ซึ่งเป็นค่าบวก และเข้าใกล้ 1 ดังนั้น ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่

เกี่ยวข้อง ด้านการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ ด้านสถานที่ ด้านระยะเวลา และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปกครองส่วนท้องถิ่น กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแห้ว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแห้ว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลในด้านต่างๆ กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแห้ว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

การแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ผู้ตอบ/ไม่ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	162	42.86
ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	216	57.14
รวม		

จากตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 378 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ส่วนที่เหลือเป็นผู้ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล มีรายละเอียดแสดงเป็นค่าความถี่และร้อยละจำแนกเป็นข้อๆ ดังตารางที่ 4.24– 4.25

ตารางที่ 4.24 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

ปัญหาในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน	ค่าความถี่	ร้อยละ
- ขาดความร่วมมือจากประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	98	60.50
- การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง	2	1.23
- ประชาชนยังไม่ค่อยเข้าใจกฎหมายและการจัดทำแผนพัฒนา	43	26.54
- การสื่อสารยังไม่ชัดเจน	7	4.32
- ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนา	12	7.41
รวม	162	100.00

จากตารางที่ 4.24 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ขาดความร่วมมือจากประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา มากที่สุด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 รองลงมาคือ ประชาชนยังไม่ค่อยเข้าใจกฎหมายและการจัดทำแผนพัฒนา จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 26.54 และการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.23

ตารางที่ 4.25 ความถี่และร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอพบพิงค์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา	ความถี่	ร้อยละ
- ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ทุก ๆ ด้าน	78	48.15
- ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่าง เต็มที่	17	10.49
- ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลหลังจากมีการจัดทำแผนเสร็จแล้ว	18	11.11
- ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	23	14.20
- ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา	26	16.05
รวม	162	100.00

จากตารางที่ 4.25 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอพบพิงค์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ทุก ๆ ด้าน มากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาคือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.05 และ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างเต็มที่ น้อยที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.49

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อประมวลปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 378 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปแบบสำรวจรายการ (Check list) ที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน การเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคมและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน เป็นคำถามลักษณะปลายปิด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 ข้อ และความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล จำนวน 5 ข้อ ลักษณะเป็นเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยแต่ละข้อจะมีข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended)

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วผู้ศึกษาได้นำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประชาชนในเขตอำเภอนบพิตำ จำนวน 30 คน ได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางวิเคราะห์ ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และทดสอบสมมติฐาน โดยวิธี สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย สามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการศึกษา

ผู้ศึกษาขอแนะนำเสนอเป็นภาพรวมและข้อสรุปผลการศึกษา ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 52.38 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี และ 51 – 60 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 สถานภาพสมรส จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 52.91 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.98 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 41.27 มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 29.63 ไม่เป็นสมาชิกของกลุ่ม จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 52.12 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบล 21 ปีขึ้นไป จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 43.39

1.2 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล สรุปผลได้ดังนี้

1.2.1 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจว่าเทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานประเภทส่วนท้องถิ่น มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการทำงานของเทศบาล โดยตรง นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่วนสำคัญที่สุดในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเทศบาลตำบล คือ แผนพัฒนาของเทศบาล และมีปลัดเทศบาลตำบลเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณของเทศบาลตำบล

1.2 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล

ตำบล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจว่าเหตุผลสำคัญที่สุดในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาการทำงานของเทศบาลตำบล มีนายกเทศมนตรีประธานคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล การวางแผนประเภทที่ประชาชนได้ประโยชน์มากที่สุด คือ การวางแผนแบบมีส่วนร่วม นายกเทศมนตรีเป็นผู้อนุมัติแผนพัฒนาเทศบาลตำบลประจำปี และการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพจำต้องดำเนินการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน

1.3 ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ตำบล ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านระยะเวลา และด้านสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.80$) รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 2.73$)

1.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง

อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.80$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{x} = 2.79$) และด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.73$)

1.5 ผลการทดสอบสมมติฐาน การทดสอบสมมติฐานต้องใช้สถิติเชิงอนุมาน

1.5.1 สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในจัดทำแผนพัฒนาของ

เทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับต่ำ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

1.5.2 การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ในด้านความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยสนับสนุนด้านอื่นๆ ในการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.871 ซึ่งเป็นค่าบวก และเข้าใกล้ 1 ดังนั้น ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.6 ประมวลปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ดังนี้

1.6.1 ปัญหาในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนขาดความร่วมมือจากประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนยังไม่ค่อยเข้าใจกฎหมายและการจัดทำแผนพัฒนา และการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง น้อยที่สุด

1.6.2 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ทุก ๆ ด้าน มากที่สุด รองลงมาคือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างเต็มที่ น้อยที่สุด

2. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นสำคัญที่ผู้ศึกษานำมาอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลในทุกขั้นตอนและทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล จึงทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ยูพาพร รูปงาม (2545: 5) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคลชุมชนหรือองค์กร ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชน เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์โดยมีเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีความรู้สึก ร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย และยังสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของ ไพศาล เรืองวิรุณากุล (2554)

ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ประชาชนเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเทศบาลตำบลนาแหรงให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจกำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชน/กลุ่มองค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และการควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับสามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง ให้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน/ชุมชน ในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ และประชาชนจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระ เน้นการทำงานในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานพัฒนาต่าง ๆ บรรลุสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ติดตามและประเมินผลการทำงานพัฒนาของเทศบาลตำบลอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ประชาชนเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในเทศบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนาของเทศบาล ซึ่งประชาชนเป็นบุคคลในพื้นที่จึงสามารถหาสาเหตุของปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชงชัย ชมมี (2555) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปีของผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพร้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับแนวคิดของอภิญา กังสนารักษ์ (2544: 14 - 15) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม โครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ประชาชนเห็นว่าด้านการมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากเทศบาลตำบลนาหวางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา/สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหา/สาเหตุของปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/สาเหตุของปัญหาของเทศบาล อีกทั้ง ยังมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยมีการจัดประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวางอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ประชาชนเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอเนบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกันกับเทศบาล จึงทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธาสินี ทวีขศรี (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติพงษ์ โกสสันต์ (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ประชาชนเห็นว่าด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากเทศบาลตำบลนาหวางเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและการจัดลำดับการคัดเลือกความสำคัญของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล หรือการตัดสินใจ การค้นหาความต้องการกำหนดทางเลือก การประเมินทางเลือก การตัดสินใจเลือก ทางเลือกและการวางแผนเพื่อนำทางเลือกการพัฒนาสู่ภาคปฏิบัติ รวมทั้งให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคม ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ ข้อจำกัด และศักยภาพในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาลให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาด้านนโยบายของรัฐบาล และเข้าร่วมในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำแผนพัฒนา จึงทำให้ประชาชนเห็นว่าด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ของเทศบาลในการจัดทำแผน เช่น ร่วมลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดแผนและโครงการเพื่อแก้ปัญหาจัดทำแผนและโครงการ ศึกษาความเป็นไปได้ของแผนและโครงการ และทบทวนแผนและโครงการ จึงทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทพงศ์ พลภักดี (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัญญาณี บุญทองคำ (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ประชาชนเห็นว่าด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเทศบาลตำบลนาหวาง ให้การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารและการประสานงานและการมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ ที่เกิดกับประชาชนผู้เข้าร่วมให้เกิดโครงการพัฒนา หรือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล และการให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลอีกด้วย จึงทำให้ประชาชนเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนได้รับประโยชน์ร่วมกันกับเทศบาลในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล จึงทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ชนัน ศรีบัว (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ วิภาทานัง (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ประชาชนเห็นว่าด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเทศบาลตำบลนาหวางให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชนให้ได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลหรือผลที่เกิดขึ้นแก่เทศบาลจากการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล นอกจากนี้ แผนพัฒนาที่เทศบาลได้กำหนดขึ้นให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เมื่อแผนพัฒนาดำเนินการไปแล้ว ทำให้คุณภาพชีวิตและชุมชนดีขึ้น และแผนพัฒนาสามารถแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในเขตเทศบาลได้อย่างยั่งยืน จึงทำให้ประชาชนเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแบ่งปันผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนมีโอกาสได้เข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาของเทศบาลที่กำหนดไว้ จึงทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทภา พลภักดี (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑิตพงษ์ โกสสันต์ (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับสูง คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ประชาชนเห็นว่าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเทศบาลตำบลนาหวางได้มีการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการของเทศบาลตลอดเวลา เพื่อเป็นการปรับปรุงการทำงานของเทศบาลเอง อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำโครงการกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้ประชาชนมีความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการนั้น ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นและมีการติดตามผลความสำเร็จของงานทุกขั้นตอน จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ ประชาชนในชุมชนยังมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานในกิจกรรมการจัดทำ

แผนพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการ มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนา ให้กิจกรรมการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล แก่ชุมชนอย่างตรงประเด็นมากที่สุด จึงทำให้ประชาชนเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล อยู่ในระดับมาก

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ โดยแบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาครั้งนี้

3.1.1 ด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในที่ประชุม

3.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

3.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล

3.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ แผนพัฒนาเทศบาลตำบล ควรจะตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในเขตเทศบาล

3.1.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล ควรให้ประชาชนได้เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2.2 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2.3 ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอื่น ๆ ของอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กริชกมล เหล่าอรรคะ. (2550). *บทบาทของเทศบาลตำบลหัวขวางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- กฤษฎาภรณ์ ยุงทอง. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางัว*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.
- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.). “คพ. กับการมีส่วนร่วมของประชาชน.” สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2559 จาก www.opdc.go.th/special.php?spc_id=2&content_id=337.
- โกวิท พวงงาม และธีรเดช ฉายอรุณ. (2543). *ความรู้ ทำคนคิด และการปฏิบัติของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ*. สำนักงานเลขาธิการ, สภาผู้แทนราษฎร.
- โกวิท พวงงาม. (2549). *มิติใหม่การปกครองท้องถิ่นไทย วิสัยทัศน์ กระจายอำนาจและการบริหารงานท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- ขนิษฐา ศรีนนท์. (2543). *การมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี*. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จารุวรรณ วิลาทานัง. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จุไรลักษณ์ จิตรสบาย. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเป่า อำเภอดงระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- เจนจิรา สุคาภา. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา.
(การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ฉัฐพนิต มยุข โขติ. (2550). ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ศึกษา
เฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลอุทอง. (รายงานการศึกษาค้นคว้าปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- นันทพงศ์ พลภักดี. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ชมพู โกติรัมย์. (ม.ป.ป.). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนบทพิสูจน์ความจริง.” สืบค้น
เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2559 จาก www.dspace.spu.ac.th.
- ชัยยศ ทะไกรราช. (2547). ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. (การศึกษา
ค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ณัฐยาณี บุญทองคำ. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การ
บริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์,
เพชรบูรณ์.
- ดรรรชนี สระบัว. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- ดารานี ศรีจันทร์อ่อน. (2543). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาเทศบาล
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย
ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- ทำนอง ภูเกศพิมพ์. (ม.ป.ป.). “แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน.” สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2559 จาก www.thai-school.net.
- ธงชัย ชมมี. (2556). *การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปีของผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพร้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก*. (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). วิทยาลัยทองสุข, กรุงเทพมหานคร.
- นรา ศรีวงษา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนมไพโร จังหวัดร้อยเอ็ด*. (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- น้ำฝน สมศรีนวล. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลในการดำเนินกิจการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน เขตพื้นที่อำเภอนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2548). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเทียม จันสุข. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ประพัฒน์ เดชหาญ. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณีผู้ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิชัยพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดขอนแก่น*. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ประพันธ์ วรรณบวร. (2543). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ปลัดกระทรวงสาธารณสุข, สำนักงาน. (ม.ป.ป.). “การมีส่วนร่วมของประชาชน.” สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2559 จาก www.moph.go.th/opdc/data/2/การมีส่วนร่วมของประชาชน.doc.

- ปิยบุษ แสงวรุข. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- “พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546.” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 124 ก. หน้า 1 – 15, 2 ธันวาคม 2559.
- “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545.” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก. หน้า 1 – 2, 4 ธันวาคม 2559.
- พัชรพร ทวยสงฆ์. (ม.ป.ป.). “ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.” สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2559 จาก portal.in.th/inno-pat/pages/1141.
- พันทิพา พันธุ์สุรินทร์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ไพศาล เรืองวิจินากุล. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางรี อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง. (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพมหานคร.
- มานพ ฉวีรักษ์. (2546). กลยุทธ์องค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองศรีไค อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รัมภา แก้วปิ่นทอง. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการปลูกป่าชายเลน ศึกษากรณี: เขตพื้นที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วรากร ศรีภพ. (ม.ป.ป.). “ความหมายของคำว่าเทศบาล.” สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2559 จาก www.tharua.net/smfboard/index.php?topic=343.0.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (ม.ป.ป.). “กระบวนการมีส่วนร่วม.” สืบค้นเมื่อ 4 ธันวาคม 2559 จาก suthep.cru.in.th/mgnt37.doc.

- สมชัย สิริสมบัติ. (2544). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่ “เมืองน่าอยู่”*. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมนึก กัททิยธนี. (2548). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กอปกสินธุ์: ประสาน.
- สมบัติ ทัพธานี. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.
- สมบูรณ์ กนกหงส์. (2544). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์*. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมบูรณ์ เดชสมบูรณ์สุข. (2545). *ความรู้และหลักการปฏิบัติงานเทศบาล*. กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล.
- สายยันต์ ภิรมย์กิจ. (2547). *บทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหว ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุชาดา จักรพิสุทธ์. (2547). *การศึกษาทางเลือกของชุมชน*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4 - 27 (มิ.ย. - ส.ค. 2547): 18 - 23.
- สุภาพ ศรีเมือง. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล: ศึกษากรณีตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุทธาลินี ทวิชศรี. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ*. (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- โสภิตา ศรีนุ่น. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา*. (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.

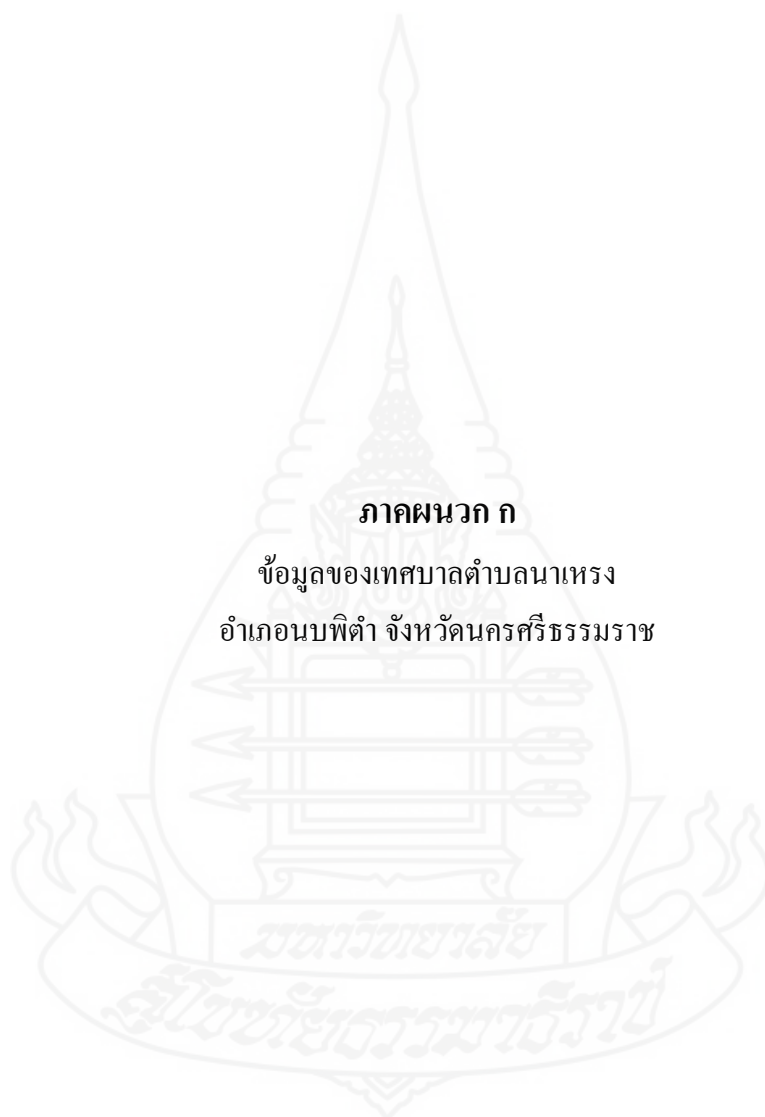
- อคิน รพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข.
- อนุชัช บูรณประเสริฐกุล. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวง
ชนบทของกรมโยธาธิการ: กรณีศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะ
ของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cohen, J.M. and Uphoff, (1981). *N.T. Rural Development Participation: Concept and Measures
for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee
Center for International Studies, Cornell University.
- Fornaroff, A. (1980). *Community Involvement in Health System for Primary Health Care*.
Geneva: World Health Organization.
- Maslow, Abraham Harold. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper&Row.
- McGregor, Douglas. (1969). *The Human Side of Enterprise*. New York: McGraw – Hill Book
Company.
- Oakley. (1984). *Approaches to Participation in Rural Development*. Geneva: Internation Office.
- United Nation. (1981). Department of Internation Economic and Social Affair. Popular
Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and Nation
Development. *Report of the Meeting for the Adhoc Group of Expert*. New York:
United Nation.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

ข้อมูลของเทศบาลตำบลนาหวาง
อำเภอโนนพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบล

1. สภาพทั่วไป

ประวัติความเป็นมา

ตำบลนาแหร่งเป็น 1 ใน 4 ตำบลของอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยตำบลนาแหร่งได้แยกออกจากตำบลกะหรอ เมื่อปี พ.ศ. 2538 โดยการจัดตั้งเป็นตำบลใหม่ แยกหมู่บ้านจากตำบลเดิมมา 7 หมู่บ้าน ใช้ชื่อว่า ตำบลนาแหร่ง ซึ่งเป็นชื่อเก่าแก่ของหมู่บ้านหนึ่งในตำบล ตามประวัติศาสตร์เล่ากันว่าเป็นหมู่บ้านที่มีต้นแหร่งและนาอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนาแหร่ง” และจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนาแหร่ง เมื่อปี พ.ศ. 2539 และได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลนาแหร่งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2555 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน 2555

เทศบาลมีเนื้อที่ทั้งหมด 125.45 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและมีภูเขาบางส่วนทางทิศตะวันตกของตำบล

1. ที่ตั้ง อาณาเขต

เทศบาลตำบลนาแหร่งตั้งอยู่เลขที่ 9 หมู่ที่ 2 ตำบลนาแหร่ง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอนบพิตำ ประมาณ 6 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลนบพิตำ	อำเภอนบพิตำ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลทอนหงส์	อำเภอพรหมคีรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเขาพระ	อำเภอพิปูน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลกะหรอ	อำเภอนบพิตำ

2. สภาพทั่วไป

ประกอบด้วยสภาพทั่วไปด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ระบบบริการสาธารณสุขโปกชั้นพื้นฐาน) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง การบริหาร ฯลฯ

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านการคมนาคม

สภาพทั่วไปของการคมนาคมภายในตำบลนาหวาง มีถนนสายหลักในตำบลจำนวน 2 สายคือ ถนนทางหลวงหมายเลข 4016 สายนครศรีฯ - นบพิตำ และถนนลาดยางสายท่าศาลา - โรงเหล็ก นอกจากนี้มีถนนแยกเข้าหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งถนนที่แยกเข้าในหมู่บ้านจะเป็นถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต เสริมเหล็ก ถนนหินคลุก รวมทั้งถนนดินลูกรัง สภาพโดยรวมถนนในตำบลนาหวางค่อนข้างสะดวกสบาย การคมนาคมขนส่งเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ยังสัญจรไปมาลำบาก ซึ่งต้องปรับปรุงและพัฒนาอีกหลายสาย เช่น พื้นที่หมู่ที่ 7 ที่ยังไม่มีถนนลาดยางแม้แต่สายเดียว

ถนนลาดยาง จำนวน 8 สาย (อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลนาหวางเพียง 2 สาย คือ สายเคียงศิริ - ยอดเหลือง และสายคลองโชน)

ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก	จำนวน	19	สาย
ถนนหินคลุก	จำนวน	52	สาย
ถนนลูกรัง	จำนวน	19	สาย
ถนนดิน	จำนวน	-	สาย

สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ

ระบบประปาภูเขา	จำนวน	5	แห่ง
ระบบประปาหมู่บ้าน	จำนวน	8	แห่ง
หอกระจายข่าว	จำนวน	8	แห่ง
ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	จำนวน	5	ตู้
โรงงานอุตสาหกรรม	จำนวน	1	แห่ง

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

คลอง	จำนวน	16	สาย
ห้วย	จำนวน	23	แห่ง

2.2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตำบลนาหวางมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยสัตว์ป่าและพืชพันธุ์ไม้นานาชนิด เนื่องจากพื้นที่ส่วนหนึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาหลวง คือวนอุทยานแห่งชาติยอดเหลือง ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 9 ตำบลนาหวาง อำเภอชนบท จังหวัดนครศรีธรรมราช นอกจากนี้ยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุหลากหลายชนิด ได้แก่ แร่เฟลสปาร์ แร่แบไรต์ และหินปูน

2.3 ด้านเศรษฐกิจ

อาชีพ

ประชาชนในเขตตำบลนาหวางส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตร รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง กลุ่มธุรกิจอาชีพและอาชีพรับราชการต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านเกษตร ได้แก่ การทำสวนยาง การทำสวนผลไม้ การทำนา การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงปลา และการผลิตปุ๋ยชีวภาพ

- อาชีพรับจ้าง ได้แก่ รับจ้างแรงงานภาคการเกษตร รับจ้างก่อสร้าง และรับจ้างทั่วไป

- ธุรกิจอาชีพ ได้แก่ อาชีพค้าขาย สถานเสริมความงาม กิ่งไม้ แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และอื่น ๆ

- อาชีพรับราชการ ได้แก่ รับราชการครู รับราชการตำรวจ รับราชการทหาร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และรับราชการอื่น ๆ

รายได้

การประกอบอาชีพของประชากรในตำบลนาหวางส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป รับราชการและอื่น ๆ ซึ่งรายได้โดยเฉลี่ยทั้งตำบลของประชาชนตำบลนาหวาง จำนวน 56,476 บาทต่อคนต่อปี ดังนี้

ลำดับของตำบล	ชื่อบ้าน	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีประมาณ (บาท)
1	บ้านวังเลา	79,796.00
2	บ้านคลองโชน	73,210.00
3	บ้านนานอน	61,394.00
4	บ้านนาหวาง	61,078.00
5	บ้านยอดเหลือง	57,286.00
6	บ้านในตุล	52,368.00
7	บ้านย่านยาว	44,553.00
8	บ้านท่าพุด	40,124.00
9	บ้านหน้าถ้ำ	39,047.00
เฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปีของคนในพื้นที่		56,476.00

หมายเหตุ ข้อมูล ณ เดือน กรกฎาคม 2559 จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองปีด้า

2.4 ด้านสังคมและด้านการเมืองการบริหาร

ด้านสังคม

- เขตการปกครอง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ดังนี้
 - หมู่ที่ 1 บ้านท่าพุด มีนายสุจินต์ จิตรพงศ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน
 - หมู่ที่ 2 บ้านวังเลา มีนายสมภาค ช่วยสร้าง เป็นกำนัน
 - หมู่ที่ 3 บ้านนาเหร่ง มีนางตาน้อย ช้างนิล เป็นผู้ใหญ่บ้าน
 - หมู่ที่ 4 บ้านในตุล มีนางสมศรี จันทระจิต เป็นผู้ใหญ่บ้าน
 - หมู่ที่ 5 บ้านนานอน มีนางอรุยา ขุนทองจันทร์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน
 - หมู่ที่ 6 บ้านย่านยาว มีนายสุธิ งามจรี เป็นผู้ใหญ่บ้าน
 - หมู่ที่ 7 บ้านคลองโชน มีนายสุพร ช่วยสร้าง เป็นผู้ใหญ่บ้าน
 - หมู่ที่ 8 บ้านหน้าถ้ำ มีนายเขียน เฟ็งแก้ว เป็นผู้ใหญ่บ้าน
 - หมู่ที่ 9 บ้านยอดเหลือง มีนายสุรชัย โชคสวัสดิ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ด้านการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

1. โรงเรียนวัดนาเหร่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 มีนักเรียนจำนวน 201 คน
2. โรงเรียนบ้านในตุล ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4 มีนักเรียนจำนวน 160 คน
3. โรงเรียนเคียงศิริ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 มีนักเรียนจำนวน 276 คน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง ดังนี้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลนาเหร่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 มีนักเรียนจำนวน 60 คน มีผู้ดูแลเด็ก จำนวน 5 คน

ด้านศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่ของตำบลนาเหร่งนับถือศาสนาพุทธ นอกจากนั้นก็มีความศรัทธาในศาสนาคริสต์และอิสลาม ซึ่งมีอยู่บ้างเป็นส่วนน้อย

วัดในตำบลนาเหร่ง มีทั้งหมดจำนวน 4 แห่ง ดังนี้

1. วัดวังเลา ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลนาเหร่ง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. วัดนาเหร่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลนาเหร่ง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. วัดในตุล ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลนาเหร่ง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. วัดท่าพุด ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลนาเหร่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านประชากร

เทศบาลตำบลนาแหรงมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,457 คน 2,219 หลังคาเรือนดังนี้

ตำบล/หมู่บ้าน	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	จำนวน (หลังคาเรือน)
ตำบลนาแหรง	3,748	3,709	7,457	2,219
หมู่ที่ 1 บ้านท่าพุด	291	292	583	159
หมู่ที่ 2 บ้านวังเลา	397	416	813	238
หมู่ที่ 3 บ้านนาแหรง	737	744	1,481	496
หมู่ที่ 4 บ้านโนตุล	600	588	1,188	408
หมู่ที่ 5 บ้านนานอน	371	345	716	189
หมู่ที่ 6 บ้านย่านยาว	385	370	755	236
หมู่ที่ 7 บ้านคลองโชน	216	230	446	121
หมู่ที่ 8 บ้านหน้าถ้ำ	344	328	672	156
หมู่ที่ 9 บ้านยอดเหลือง	407	396	803	216

ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอหนองบัวลำภู แยกเป็น

ผู้สูงอายุ จำนวน 796 คน แยกตามช่วงอายุ ดังนี้

ช่วงอายุ 60-69 ปี จำนวน 442 คน

ช่วงอายุ 70-79 ปี จำนวน 229 คน

ช่วงอายุ 80-89 ปี จำนวน 116 คน

มากกว่า 90 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน

ผู้พิการ จำนวน 246 คน แยกเป็นประเภทของผู้พิการ ดังนี้

ประเภทที่ 1 ทางการมองเห็น จำนวน 38 คน

ประเภทที่ 2 ทางการได้ยิน จำนวน 26 คน

ประเภทที่ 3 ทางการเคลื่อนไหว จำนวน 127 คน

ประเภทที่ 4 ทางจิตใจ/พฤติกรรม จำนวน 5 คน

ประเภทที่ 5 ทางสติปัญญา จำนวน 15 คน

และประเภทผู้พิการซ้ำซ้อน จำนวน 35 คน

ข้อมูลจากสำนักปลัดเทศบาลตำบลนาแหรง

ด้านการสาธารณสุข

มีโรงพยาบาลประจำอำเภอ จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลนบพิตำ มีการให้บริการโรงพยาบาลเคลื่อนที่ (แพทย์ฉุกเฉิน) ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีรพพยาบาล จำนวน 1 คัน และมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร จำนวน 47 คน

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เทศบาลตำบลนาแหงมีหน่วยบริการประชาชน (ป้อมยามตำรวจ) จำนวน 2 จุด

ดังนี้

1. บริเวณหมู่ที่ 3 บ้านนาแหง
2. บริเวณหมู่ที่ 4 บ้านในตุล

ด้านแหล่งท่องเที่ยว/จุดดูงาน

แหล่งท่องเที่ยวและจุดดูงานในตำบลนาแหงมีหลายแห่ง ดังนี้

1. น้ำตกยอดเหลือง	ตั้งอยู่หมู่ที่	9
2. น้ำตกคลองโน	ตั้งอยู่หมู่ที่	7
3. น้ำตกคลองโชน	ตั้งอยู่หมู่ที่	7
4. น้ำตกเขาพันล้าน	ตั้งอยู่หมู่ที่	8
5. ถ้ำเขานายปาน	ตั้งอยู่หมู่ที่	1
6. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	ตั้งอยู่หมู่ที่	3
7. กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ	ตั้งอยู่หมู่ที่	5
8. กลุ่มเลี้ยงปลาน้ำจืด	ตั้งอยู่หมู่ที่	5
9. กลุ่มร้านค้าชุมชน	ตั้งอยู่หมู่ที่	4
10. กลุ่มยุวเกษตรกร	ตั้งอยู่หมู่ที่	6
11. กลุ่มสหกรณ์กองทุนสวนยางบุญสนองพัฒนา	ตั้งอยู่หมู่ที่	1
12. กลุ่มผลิตน้ำดื่มชุมชน	ตั้งอยู่หมู่ที่	5
13. สระน้ำหุ้มนพ	ตั้งอยู่หมู่ที่	6

ข้อมูลด้านองค์กร

ตำบลนาแหงมีองค์กรหรือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มากมายหลายองค์กร ดังนี้

หมู่ที่ 1

- กลุ่มน้ำดื่ม จำนวนสมาชิก 25 คน
- กลุ่มโรงงานน้ำยาง จำนวนสมาชิก 67 คน
- กองทุนหมู่บ้าน มีงบประมาณ 1,550,000 บาท

- กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน มีงบประมาณ 150,000 บาท
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านนาแ่งะ มีงบประมาณ 5,650,000 บาท
- กองทุนสหกรณ์การทำสวนยาง มีงบประมาณ 15,000,000 บาท

หมู่ที่ 2

- กลุ่มกองทุนหมู่บ้านบ้านวังเลา หมู่ที่ 2 จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 สมาชิก 287 คน รายได้ต่อปี 2,763,072 บาท
- กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังเลา หมู่ที่ 2 สมาชิก 287 คน รายได้ต่อปี 1,524,685 บาท
- กลุ่มออมทรัพย์ธนาคารตำบลนาแ่งะ สมาชิก 3,405 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 44,917,420 บาท

หมู่ที่ 3

- กลุ่มเลี้ยงโคขุน/ลูกผสม จำนวนสมาชิก 54 คน
- กลุ่มเลี้ยงสุกรขุน จำนวนสมาชิก 29 คน
- กลุ่มสตรีทำขนม จำนวน 15 คน
- กองทุนหมู่บ้านบ้านนาแ่งะ มีงบประมาณ 1,575,000 บาท
- กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน มีงบประมาณ 2,000 บาท
- กองทุนกลุ่ม กข.คจ. มีงบประมาณ 280,000 บาท
- กองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีงบประมาณ 1,945,000 บาท
- กองทุนกลุ่มไม้ผล มีงบประมาณ 932,700 บาท

หมู่ที่ 4

- กลุ่มออมทรัพย์บ้านในตุล หมู่ที่ 4 จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2540 สมาชิก 535 คน คณะกรรมการ 10 คน เงินทุน 3,700,200 บาท
- กองทุนหมู่บ้านบ้านในตุล หมู่ที่ 4 จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 สมาชิก 313 คน คณะกรรมการ 10 คน เงินทุน 4,214,280 บาท
- กองทุน กข.คจ. จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2542 สมาชิก 57 คน คณะกรรมการ 9 คน เงินทุน 280,000 บาท
- ธนาคารหมู่บ้านบ้านในตุล หมู่ที่ 4 จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2543 สมาชิก 520 คน คณะกรรมการ 11 คน เงินทุน 3,500,000 บาท
- กองทุนแม่ของแผ่นดิน เงินทุน 26,324 บาท

หมู่ที่ 5

- กองทุนหมู่บ้าน ปัจจุบันมีสมาชิก 195 คน มีเงินทุน 1,400,000 บาท
- ธนาคารหมู่บ้าน ปัจจุบันมีสมาชิก 865 คน มีเงินทุน 16,720,489 บาท
- กลุ่มออมทรัพย์ ปัจจุบันมีสมาชิก 195 คน มีเงินทุน 400,000 บาท
- กลุ่มการเงิน
- กลุ่มผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ ปัจจุบันมีสมาชิก 115 คน มีเงินทุน 100,000 บาท
- กลุ่มเลี้ยงปลาในจืด ปัจจุบันมีสมาชิก 50 คน มีเงินทุน 500,000 บาท
- กลุ่มแม่บ้านสตรี ปัจจุบันมีสมาชิก 8 คน เงินทุน 20,000 บาท
- กลุ่มปลูกไม้ใช้หนี้ ปัจจุบันมีสมาชิก 100 คน มีเงินทุน 150,000 บาท
- กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่ สมาชิก 60 ราย เงินทุน 35,000 บาท
- กลุ่มปลูกไม้ใช้หนี้ สมาชิก 110 ราย เงินทุน 150,000 บาท

หมู่ที่ 6

- กองทุนหมู่บ้านบ้านย่านยาว หมู่ที่ 6 จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 สมาชิก 311 คน คณะกรรมการ 11 คน เงินทุน 1,100,000 บาท
- กองทุนกข.คจ.จัดตั้งเมื่อ พ.ศ.2542 สมาชิก 87 คน คณะกรรมการ 9 คน เงินทุน 280,000 บาท

หมู่ที่ 7

- กองทุนหมู่บ้านบ้านคลองโชน หมู่ที่ 7 จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 สมาชิก 115 คน คณะกรรมการ 13 คน เงินทุน 1,160,322 บาท
- กลุ่มไม้ผลบ้านคลองโชน จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2545 สมาชิก 30 คน คณะกรรมการ 10 คน เงินทุน 100,000 บาท
- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2550 สมาชิก 46 คน คณะกรรมการ 13 คน เงินทุน 5,200 บาท

หมู่ที่ 8

- กองทุนหมู่บ้านบ้านหน้าถ้ำ หมู่ที่ 8 จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2547 สมาชิก 130 คน คณะกรรมการ 10 คน เงินทุน 1,000,000 บาท
- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2550 สมาชิก 150 คน คณะกรรมการ 15 คน เงินทุน 150,000 บาท

- เงินหุ้นกองทุนหมู่บ้าน จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2547 สมาชิก 130 คน คณะกรรมการ 10 คน เงินทุน 21,422 บาท

หมู่ที่ 9

- กองทุนหมู่บ้าน มีงบประมาณ 2,200,000 บาท
- กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน มีงบประมาณ 3,000 บาท
- กองทุนสัจจะหมู่บ้าน มีงบประมาณ 349,258.79 บาท
- กองทุนสัจจะสะสมทรัพย์ มีงบประมาณ 1,170,000 บาท

หมายเหตุ ข้อมูลจากแผนชุมชน ประจำปี

2.5 ด้านการเมืองการบริหาร

มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลนาหวาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผู้บริหารเทศบาลตำบลนาหวาง

1. นายจรินทร์ รักสนิท ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลนาหวาง
 2. นายสงบ เพ็ชรนิล ตำแหน่ง รองนายกเทศมนตรีตำบลนาหวาง
 3. นายอุทัย จันทระจิต ตำแหน่ง รองนายกเทศมนตรีตำบลนาหวาง
 4. นายสุเทพ กิจวิจิตร ตำแหน่ง เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลนาหวาง
 5. นายธานี ผ่องแผ้ว ตำแหน่ง ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลนาหวาง
- สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนาหวาง

1. นายสถาพร วัฒนโน ตำแหน่ง ประธานสภาเทศบาลตำบลนาหวาง
2. นายสวัสดิ์ สุบรรณ ตำแหน่ง รองประธานสภาเทศบาลตำบลนาหวาง
3. นายนรังสรรค์ อินทรณรงค์ ตำแหน่ง เลขานุการสภาเทศบาลตำบลนาหวาง
4. นายสำราญ ช่วยสร้าง ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนาหวาง
5. นายสุรทิตย์ จามจรี ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาล เขต 1
6. นายสุรเชษฐ เฟ็งแก้ว ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาล เขต 1
7. นายสุรินทร์ ชูบุตร ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาล เขต 1
8. นายสมพร สุทธิรักษ์ ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาล เขต 1
9. นายสมปราว วงเงิน ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาล เขต 1
10. นายอำนาจ จิตรพงศ์ ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาล เขต 2

11. นายชาญชัย เพ็ชรนิล ตำแหน่ง	สมาชิกสภาเทศบาล เขต 2
12. นายชาญวิทย์ มะเอียด ตำแหน่ง	สมาชิกสภาเทศบาล เขต 2
13. นายธีรศักดิ์ กิ่งเซ่ง ตำแหน่ง	สมาชิกสภาเทศบาล เขต 2

โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคคล

จำนวนบุคลากรของเทศบาลตำบลนาแหรง	จำนวน	37 คน
- สำนักปลัดเทศบาล	จำนวน	12 คน
- กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	จำนวน	7 คน
- กองคลัง	จำนวน	10 คน
- กองช่าง	จำนวน	8 คน

งบประมาณ

งบประมาณของเทศบาลตำบลนาแหรง จำนวน 32,889,637.37 บาท แยกเป็น

1. หมวดภาษีอากร	จำนวน	318,735.96 บาท
2. หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต	จำนวน	457,715 บาท
3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	จำนวน	223,348.64 บาท
4. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	จำนวน	213,302.50 บาท
5. หมวดภาษีจัดสรร	จำนวน	13,080,984.92 บาท
5. หมวดเงินอุดหนุน	จำนวน	18,595,550.38 บาท

ในปีงบประมาณ เทศบาลตำบลนาแหรงได้ประมาณการรายรับและรายจ่าย ดังนี้
รายรับประมาณการไว้ทั้งสิ้น จำนวน 27,000,000.-บาท

1. หมวดภาษีอากร	จำนวน	331,500.-บาท
2. หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต	จำนวน	160,800.-บาท
3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	จำนวน	150,000.-บาท
4. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	จำนวน	191,700.-บาท
5. หมวดภาษีจัดสรร	จำนวน	17,366,000.00.-บาท
5. หมวดเงินอุดหนุน	จำนวน	8,800,000.00.-บาท

รายจ่ายประมาณการไว้ทั้งสิ้น จำนวน 27,000,000.-บาท

1. ด้านบริหารทั่วไป

- แผนงานบริหารงานทั่วไป	ยอดรวม	10,266,060.-บาท
- แผนงานการรักษาความสงบภายใน	ยอดรวม	759,500.-บาท

2. ด้านบริการชุมชนและสังคม

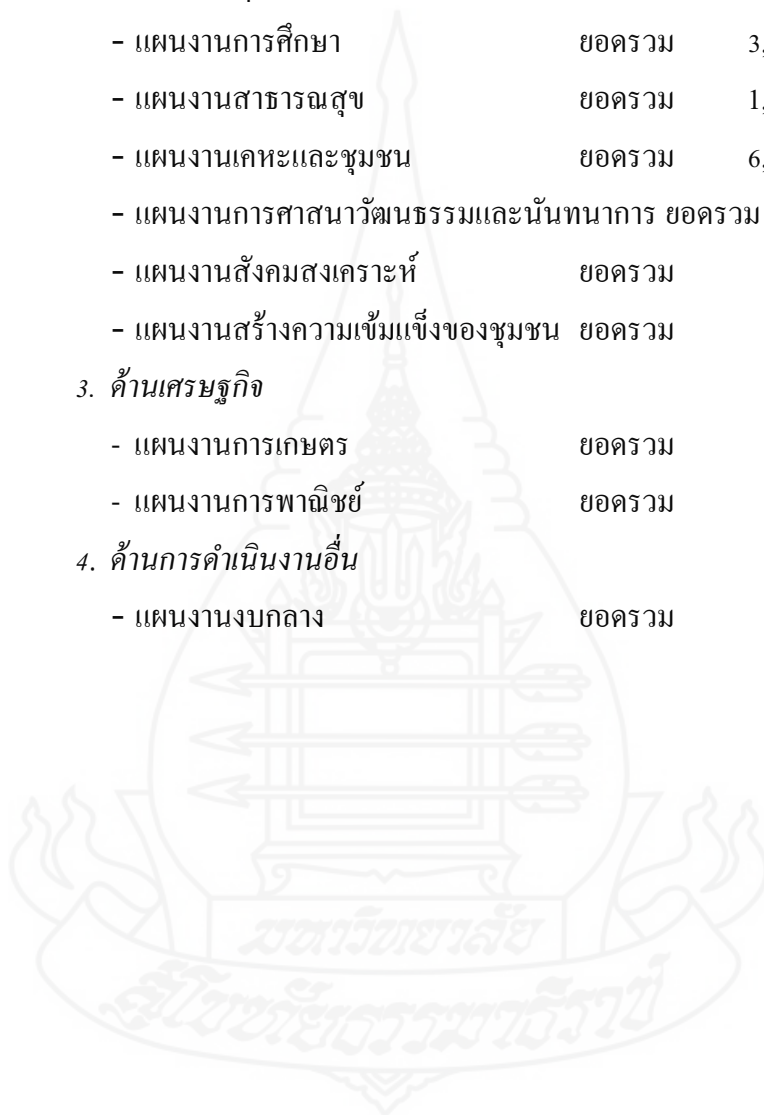
- แผนงานการศึกษา	ยอดรวม	3,530,980.-บาท
- แผนงานสาธารณสุข	ยอดรวม	1,443,000.-บาท
- แผนงานเคหะและชุมชน	ยอดรวม	6,741,360.-บาท
- แผนงานการศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ	ยอดรวม	953,000.-บาท
- แผนงานสังคมสงเคราะห์	ยอดรวม	3,000.-บาท
- แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	ยอดรวม	340,000.-บาท

3. ด้านเศรษฐกิจ

- แผนงานการเกษตร	ยอดรวม	265,000.-บาท
- แผนงานการพาณิชย์	ยอดรวม	815,320.-บาท

4. ด้านการดำเนินงานอื่น

- แผนงานงบกลาง	ยอดรวม	1,882,780.-บาท
----------------	--------	----------------

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

หมายเลขแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง
อำเภอหนองพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช”

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอหนองพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระในหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้ศึกษาขอทราบข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอหนองพิทา จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อจะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะเป็นความลับ และจะนำผลมาใช้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์มากที่สุด จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาท้องถิ่นของท่านต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปแบบสำรวจรายการ (Check list) ที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ของครัวเรือน ต่อเดือน การเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคมและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล

ตอนที่ 4 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล

นางสาวชนาธิชา รัชชวาลย์

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี

31- 40 ปี

41 – 50 ปี

51 – 60 ปี

มากกว่า 60 ปี

3. สถานภาพ

โสด

สมรส

หย่าร้าง

หม้าย (สามี/ภรรยาเสียชีวิต)

4. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

ปวช.

อนุปริญญา/ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

เกษตรกร

รับจ้าง

ค้าขาย

พนักงานรัฐวิสาหกิจ

รับราชการ

อื่นๆ (ระบุ).....

6. ท่านมีรายได้ในแต่ละเดือนประมาณ

ไม่เกิน 5,000 บาท

5,001 – 10,000 บาท

10,001 – 15,000 บาท

15,001 – 20,000 บาท

สูงกว่า 20,000 บาท

7. ท่านเป็นสมาชิกของกลุ่ม/ชมรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านหรือไม่

- เป็น ไม่เป็น

8. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล

- 5 ปี หรือต่ำกว่า 6 – 10 ปี 11 – 15 ปี
 16 – 20 ปี 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย (x) ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานราชการประเภทใด

- ก. ส่วนท้องถิ่น ข. ส่วนจังหวัด
 ค. ส่วนกลาง ง. ส่วนภูมิภาค

2. ใครเป็นผู้กำกับดูแลการทำงานของเทศบาลตำบลโดยตรง

- ก. นายอำเภอ ข. ปลัดจังหวัด
 ค. ผู้ว่าราชการจังหวัด ง. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

3. นายกเทศมนตรีมาจากไหน

- ก. แต่งตั้งโดยประธานสภาเทศบาลตำบล
 ข. เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน
 ค. ได้รับการคัดเลือกจากสภาเทศบาลตำบล
 ง. ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด

4. ข้อใดเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเทศบาลตำบล

- ก. ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- ข. แผนพัฒนาของเทศบาลตำบล
- ค. ระเบียบเทศบาลตำบล
- ง. แผนอัตรากำลัง

5. ใครเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณ ของเทศบาลตำบล

- ก. นายกเทศมนตรี
- ข. หัวหน้าส่วนการคลัง
- ค. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
- ง. ปลัดเทศบาลตำบล

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย (x) ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เหตุผลที่สำคัญที่สุดในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล คือข้อใด

- ก. เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาการทำงานของเทศบาลตำบล
- ข. เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพการทำงานของประชาชน
- ค. เพื่อให้สภาเทศบาลใช้ในการตรวจสอบการทำงานของนายกเทศมนตรี
- ง. เพื่อให้ให้นายกเทศมนตรีให้ทำตามนโยบายที่วางไว้

2. ใครเป็นประธานคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

- ก. นายกเทศมนตรี
- ข. ปลัดเทศบาลตำบล
- ค. ประธานประชาคมเทศบาล
- ง. ประธานสภาเทศบาล

3. การวางแผนประเภทใดที่ประชาชนได้ประโยชน์มากที่สุด

- ก. การวางแผนแบบมีส่วนร่วม
- ข. การวางแผนแบบสั่งการ
- ค. การวางแผนแบบนโยบาย
- ง. การวางแผนจากบนลงล่าง

4. ใครเป็นผู้อนุมัติแผนพัฒนาเทศบาลตำบลประจำปี

ก. สภาเทศบาล

ข. นายกเทศมนตรี

ค. นายอำเภอ

ง. ผู้ว่าราชการจังหวัด

5. ในการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพจะต้องดำเนินการอย่างไร

ก. มีการจัดเตรียมเงินให้พร้อม

ข. มีการจัดให้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ใช้จ่ายเงินงบประมาณ

ค. มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

ง. มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านว่าอยู่ในระดับใด เพียงข้อความละ 1 คำตอบ

ที่	ปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การประชาสัมพันธ์					
1	ท่านได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนา ของเทศบาล				
2	ท่านได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนา ของเทศบาล โดยผ่านสื่อต่างๆ				
3	ความชัดเจน/เข้าใจง่ายของการเชิญชวนที่ท่าน ได้รับจากสื่อต่างๆ ในข้อ 2.				
4	ท่านได้รับการเชิญชวนบ่อยครั้งเพียงใด				
5	การเชิญชวนกระทำล่วงหน้าอย่างเหมาะสม เพื่อให้ท่านเตรียมตัวก่อนที่จะเข้าประชุม				
6	ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล				

ที่	ปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การสร้างโอกาสการมีส่วนร่วม					
	-ด้านสถานที่				
7	สถานที่ประชุมเหมาะสมต่อการประชุม จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล				
8	จำนวนที่นั่งมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล				
9	สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการประชุม จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเหมาะสม				
10	มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โปรเจคเตอร์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการประชุมจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบล				
11	มีระบบแสงเสียงเหมาะสม ฟังชัดเจน ในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล				
12	มีการจัดเลี้ยงเครื่องดื่ม อาหารว่าง หรืออาหาร กลางวันในการประชุมจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลตำบล				
13	การกำหนด/ลำดับในส่วเนื้อหาของการพิจารณา จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเหมาะสม				
14	การใช้เวลาเหมาะสมกับเนื้อหาในการประชุม จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล				
15	ช่วงเช้าเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการจัดการประชุม จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล				
16	ช่วงบ่ายเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการจัดการประชุม จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล				
17	ช่วงเย็นเป็นช่วงที่เหมาะสมต่อการจัดการประชุม จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล				

ที่	ปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
18	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/สาเหตุของ ปัญหาของเทศบาลต่อที่ประชุมคณะกรรมการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเพียงใด				
19	ท่านมีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/สาเหตุ ของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ต่อที่ประชุมเพียงใด				
20	ท่านมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือ คัดค้านปัญหา/สาเหตุของปัญหาของการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลต่อที่ประชุมเพียงใด				
21	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุ ของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ต่อที่ประชุมเพียงใด				
22	ท่านมีส่วนร่วมในการในการตัดสินใจเลือกปัญหา/ สาเหตุของปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ต่อที่ประชุมเพียงใด				
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ					
23	ท่านได้ร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาลให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาล				
24	ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล				
25	ท่านได้เข้าร่วมในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ การทำแผนพัฒนา				
26	ท่านได้ร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของ หมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล				
27	ท่านได้ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ ข้อจำกัด และศักยภาพในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล				

ที่	ปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ					
28	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา/สาเหตุของปัญหา ของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล				
29	ท่านได้ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล				
30	ท่านได้ร่วมกับเทศบาลในการพิจารณาคัดเลือก และกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรม ในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล				
31	ท่านได้ร่วมวางแผนในการป้องกันปัญหาที่จะ เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล				
32	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ในการแผนพัฒนาของเทศบาล				
33	ท่านมีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการกิจกรรม ต่างๆ เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาของเทศบาล				
34	ท่านมีส่วนร่วมในการนำเสนอเกี่ยวกับประเด็น ปัญหา เพื่อสามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล				
35	ท่านได้เข้าร่วมประชาคมเพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนา เทศบาล				
36	ท่านได้ร่วมจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล				
ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์					
37	เมื่อแผนพัฒนาดำเนินการไปแล้ว ทำให้คุณภาพ ชีวิตและชุมชนดีขึ้น				
38	แผนพัฒนาสามารถจะตอบสนองความต้องการของ ท้องถิ่นในเขตเทศบาลได้				

ที่	ปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
39	แผนพัฒนาสามารถแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ในเขตเทศบาลได้				
40	แผนพัฒนาที่เทศบาลได้กำหนดมีความสอดคล้อง กับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่น				
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล					
41	ท่านได้เข้าร่วมในการติดตามประเมินผล ของแผนพัฒนาเทศบาล				
42	ท่านได้ติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ตามที่เทศบาลได้ประกาศไว้				
43	ท่านได้รับทราบถึงผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาตามที่เทศบาลได้ประกาศไว้				
44	ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ แสดงความ คิดเห็นต่างๆ และมีโอกาสขอรับทราบข้อมูล ข่าวสารจากทางเทศบาล หากเห็นว่าการทำงาน ของเทศบาล ไม่มีความโปร่งใส				
45	ท่านได้เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาเทศบาล อย่างสม่ำเสมอ				

ตอนที่ 4 ปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล

คำชี้แจง กรุณาเขียนเกี่ยวกับปัญหาในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนของท่านลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ท่านคิดว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีปัญหาหรืออุปสรรคในเรื่องใดบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ท่านมีแนวทางใดในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- 2.1 ด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ
- 2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์
- 2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่กรุณาใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวชนาธินาถ ชัชวาลย์
วัน เดือน ปีเกิด	17 เมษายน 2524
สถานที่เกิด	อำเภอหนองพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	บธ.บ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2550 รป.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2555
สถานที่ทำงาน	125 หมู่ที่ 2 เทศบาลตำบลนาแหรง อำเภอหนองพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำแหน่ง	เจ้าของกิจการ

